

U belu Ljubljanu!

Pet godina iza I. Jugoslovenskog Sokolskog Sleta i opet nas zove bela Ljubljana, ta naša jugoslovenska sokolska Meka. Zove nas, da skupimo sokolske čete, što brojnije, što impozantnije i da pohrlimo na veliko i značajno slavlje, slavlje pobjede sokolske svesti, energije i požrtvovnosti.

Bela Ljubljana, gde nam nikla matica Sokolstva; bela Ljubljana odakle se kao iz žarišta razletije iskre sokolske misli diljem naših zemalja; bela Ljubljana, gde tako snažno i bratski kucaju srca za Sokolstvo, dozivlje jata Sokolova i Sokolica, da dodu ove godine na Vidovdan, da budu sudionici redkog slavlja, da sa svoje strane doprinesu znak priznanja onoj braći, koji su upravo divskom borbom, pravom sokolskom samozatajom i ustrajnošću dovršili najveće delo, a to je sazidanje Tabora.

Bela Ljubljana zove sve Sokole i Sokolice diljem prostrane domovine, da dodu u nju na Vidovdan ove godine, da slete podno stare gradine i skupe se na ljubljanskom sletištu, da onde polože račun o svom radu i napredku.

Ljubljana zove Sokole i Sokolice da dodu na V. pokrajinski slet Jugoslovenskog Sokolstva!

I kako je čudna igra sudbine!

Maribor — Osijek — Sarajevo — Zagreb — Ljubljana!

Maribor — slava pobjede nad tuđinom!

Osijek — slava pobjede nad uzurpatorom!

Sarajevo — slava pobjede nad tiranijom!

Zagreb — slava pobjede jugoslovenske i sveslavske misli,

a sada Ljubljana: slava pobjede sokolske i napredne misli!

I pravo je tako, jer ideje pobjeđuju delima i radom!

Jugoslovensko Sokolstvo može pobediti samo delima i radom!

Proslava jedne takove pobjede teškog, mukotrpnog, žilavog i ozbiljnog rada imade da bude naš ovogodišnji V. pokrajinski slet u Ljubljani i otvorenje najvećeg i najljepšeg sokolskog Doma u Jugoslaviji — Tabora!

Biće to opet divni dani sokolskog slavlja u kojima treba da pokazemo uspehe sokolskog promišljenog i detaljnog rada. Na ovom sletu imademo da pokažemo, da poslednjih godina nismo spavali, da nismo stajali prekrštenih ruku, već da smo radili.

A da je tome doista tako, hoćemo da to pokažemo svojim nastupima na samom sletištu. Ti naši nastupi imadu biti dostojni onoga, kome polažemo račun, a to je naš narod jugoslovenski!

Ta V. pokrajinski slet u Ljubljani nije i ne može biti samo delo Tehničkog odbora JSS i onih brojnih sletskih odbora, koji tek obavljaju

preparatorne poslove. Ne! On mora da je u prvom redu delo svih obavezatnih župa, a gledom na svoje veliko značenje: pobeđe slobodne sokolske misli, delo celokupnog Jugoslovenskog Sokolstva!

Zato bez obzira na obavezatnost ili neobavezatnost, neka sve naše sokolske župe, neka sva naša sokolska društva upru sve svoje sile i potpunom svojom brojčanom snagom neka podpomognu ovaj slet, da on bude dostojnom pobeđom naše misli, rada i nastojanja.

Ta baš radi svrhe za koju se ovaj slet priređuje, on mora da bude zajedničko delo svih jugoslovenskih Sokola i Sokolica.

Što brojnija jata Sokolova neka na Vidovdan ove godine polete iz svih krajeva prostrane domovine u centar našeg Sokolstva — Ljubljanu! Ta jata Sokolova i Sokolica neka se ujedno što svesnije i što temeljitije pripreve za sam slet.

Ta baš u javnim nastupima prosuđivati će se naša vrednost. U njima će se tražiti napredak i uspeh našeg rada oko pridignuća telesnih i moralnih snaga jugoslovenskog naroda. Zato i taj naš nastup imade biti velik i sjajan, oduševljen i imponirajući, kako bi njime zadivili one, koji nas gledaju po strani, kako bi privukli u svoje redove one, koji još kolebaju, a glavno da razbijemo sve one klevete, sumnje i podvale o važnosti, veličini i neophodnoj potrebi našega rada, da podignemo veru naroda u nas, da razoružamo naše protivnike.

Eto u tome leži velika zadaća, velik cilj. Toga treba da je svestan svaki brat i sestra, kako onaj iz Maribora, Celja, Ljubljane, Novog Mesta, tako onaj iz Zagreba, Kranja, Sušaka, Osijeka, kao i svi ostali od Subotice, preko Beograda do Skoplja.

Zato ne gubimo vremena u razmišljanju. Neka nam V. pokrajinski slet u Ljubljani bude uvod velikim danima II. svesokolskog sleta u Beogradu. Pokažimo da smo svaki pojedini dostojan član velike sokolske porodice, dovoljno prožeti disciplinom i shvaćanjem sokolskih dužnosti.

Spremit ćemo se za ovaj slet i brojem i vrednošću, jer znademo da će nas javnost suditi i s obzirom na broj i s obzirom na spremu. Suditi će nas i slavenska braća i sestre, koji se spremaju u velikom broju na slet. Zato Jugoslovenski Sokoli nastojte, da ćete ih obradovati svojim brojem; nastojte, da ćete ih zadovoljiti svojom izvedbom.

Članstvo na okup! Vreme je kratko, a posao velik. Svatko bez razlike neka oseća da je zvan da doprinese zajedničkom uspehu, pobeđi večno mlade sokolske misli!

No ne samo Sokoli, Sokolice, svi, koji cene naš rad, koji shvataju velike naše ideje i dive se velikom sokolskom radu, neka se krenu iz svojih domova put bele Ljubljane.

Zato braćo i sestre probudujte zanimanje za V. pokrajinski slet i van sokolskih redova, jer na taj način predobivate moralne i materijalne sile, kako bi taj naš podhvatao uspio i u gospodarskom pogledu.

Braćo! Sestre! Prionimo uz rad, Podvostručimo sile, jer V. pokrajinski slet u Ljubljani imade biti ogledalo našeg rada u prošlosti, a ocena verovatnog napredka u budućnosti. Nastojte da dobiveni utisci i ocene budu jasne i lepe, da nas nadahnu što jačim oduševljenjem za daljnja naša dela: dogodišnju proslavu 10-godišnjice opstanka države u Skoplju i za II. jugoslovenski svesokolski slet.

Sokoli! Sokolice! Spremite se za let u belu Ljubljano, divnu Sloveniju, taj biser kutić mile nam domovine, gde nam kolevka jugoslovenskog Sokolstva. Poletite vesela srca, smelog leta, raširenih krila, kako vas jednako čeka naša sokolska Ljubljana i ponosni Tabor, to delo sokolske svesti i borbe, kome i dalje moramo posvetiti svoje moralne i materijalne snage.

Dodite! Jer upravo ovogodišnjim sletskim svečanostima najdivnije ćemo proslaviti ovogodišnji Vidovdan. Tog dana u harmoniji bratskih duša propevat ćemo pesmu divnoj i dragoj slobodi, poklonit se senama naših junaka i mučenika, čija prosuta krv beše seme za slobodu našu.

Dodite! Treba probudit stare uspomene, treba uspirat vatru na žrtvenicima našim, da sjaj njezin bljesne do Učke i Nanosa i ulije u onih, što danas pate i stradaju, veru u slobodu i ujedinjenje sa materom zemljom.

Dodite! Treba da se opet napijemo iz vrutka žive vode, kako bi našim žilama prostrujila mlada snaga, a dušom našom zavladała podpunu spoznaju u veliki poziv Sokolstva.

Sokoli smeli, dižite se! Zove vas sunca trak iz bele Ljubljane! K njoj usmerite svoj ovogodišnji let!

Ante Brozović.

25-godišnjica Sokola u Karlovcu

(4. VI. 1902.—4. VI. 1927.)

Davno je tomu, četrdeset i dve godine, kako je u Karlovcu nikla sokolska ideja. God. 1885. bio je u tom gradu osnovan drugi po redu Soko u tadanjim hrvatskim stranama. Osnivači njegovi prozvali su ga »Pokupski Sokol«. No društvo od početka svoga nije odisalo onim pravim demokratizmom, već su ga od reda sačinjavali ljudi tako zvanih »viših« krugova. Tako mu se odrazivao i rad. Prvi mu bio nastup elitni ples, a delovanje uopšte baziralo mu se na vanjskim formama i paradama, a telovežba bila je skroz sporedna. Tek god. 1887. ponešta se digao i počeo napredovati, a vežbalo se marljivo. Da je tako, svedoči to, što je 1888. »Pokupski Sokol« prigodom 25-godišnjice ljubljanskog Sokola u Ljubljani odnio između deset, petu i osmu nagradu. No doskora počeo Sokolu slabiti krila. Smisao za telovežbu posvema je opao, zavladao indiferentizam, blagajna prazna, društvo dugom opterećeno, a k tome svemu nadošle krize u društvu, koje su ga dovele u agoniju, dok god. 1892. budu društvene sprave zaplenjene i prodane, a društvo izdahne, nestade ga.

I prošlo je ravnih deset godina. Meseca aprila 1902. inicijativom mlade generacije odlučeno je da se opet osnuje Soko u Karlovcu. *I doista 4. juna 1902.* obdržavala se prva konstituirajuća skupština, na kojoj bude izabran starešinom dr. Božo Vinković. Odmah se započelo vežbanjem 9. juna. No onaj pravi interes još uvek nije zahvatio šire krugove. Tek prvi poset braći u Idriji, gde se obdržavala sokolska slava, 19. jula 1902., bio je od osobitog uticaja na razvitak i život društva. Dodir sa Sokolima u Idriji, pa lepi govori ljubljanskih Sokola, naročito brata dra. Murnika, otvorili su braći prve poglede u zadaću i cilj Sokolstva.

Iza ovog poseta nastaje preokret na bolje. Opažala se u članstvu dobra volja i oduševljenje, paraderi su odpali, a naročito oni kojima nije prijao sokolski demokratizam, bratstvo. U mladog članstva sve više je rasla želja za sve većom spoznajom velebne misli sokolske. I u tom nastojanju desetorica njih god. 1903. krenu na sokolski slet u Lavov. No putem dogodila im se neprilika, da su vozeć se kroz Madžarsku u Pešti bili uhapšeni, pa ih tek sledećeg dana pustiše i odpratiše pod strogim policijskim nadzorom. Iz Lavova krenuše u Krakov, Brno i Prag, svuda ućeći. Pod uplivom svega toga, kad kući dođoše, prihvatili se rada. I plod toga rada beše da se 8. rujna 1903. priredila prva javna vežba. Posle ove vežbe počeo je Soko sve bolje napredovati. Sve odaje, da je sokolska misao u građanstvu našla lep odaziv. I društvo odmah proteže svoj rad na selo, a osim toga rukovodi telovežbu na svim karlovačkim školama. God. 1904. sudeluje svesokolskom sletu u Ljubljani. Društvo što dalje to se lepše razvijalo u organizatornom pogledu, pa je priredivalo izlete, javne nastupe, a osnovalo je i fond za pripomoć ozleđenih. Nadalje se posvećivala velika pažnja odgojnom radu među društvenim članovima. U takovu radu već god. 1905. rodi se ideja gradnje vlastitog Doma, pa se počelo živom akcijom sabiranja. No onaj pravi tehnički rad ipak je ponešto zapinjao. Zato se društvo obratilo na ČOS za dobrog učitelja telovežbe i doista 1906. stiže u Karlovac brat Karel Kubiček, apsolvant prednjačkog kursa ČOS. U osobi njegovoj dobi Soko inteligentnu, ozbiljnu, ustrajnu i prokušanu silu. Ove se godine društvo istaklo vanredno na I. hrv. svesokolskom sletu u Zagrebu. Uopšte ova godina je od plodnijih godina, kojom se karlovački Soko može podičiti. Ne samo brojni izleti, javne vežbe, već i osnutak odseka u Mostanju, osnutak »sokolske knjižnice«, osnutak društva u Dugojresi, briga oko prômicanja telesnog uzgoja svekolike školske mladeži, sve to pokazuje golemi društveni rad. Naredne godine osniva se već sokolska župa Zrinjski, a ističe se i na svesokolskom sletu u Pragu. Posle sleta društvo rukovodi i župski prednjački tečaj. Mirne se duše može kazati, da je Soko u to doba bio u najlepšem razvitku i najboljem naponu. No zato je god. 1908. nemilo pogodila društvo. Ponajpre društvu oduzeto je pravo poduke na svim karlovačkim školama, ograničeno mu pravo uporabe vežbaonice, činovnicima se zabranilo da obnašaju bilo kakove funkcije u društvu. I tako su rek bi bile uništene sve dobre namere i svi teški napori. No usprkos toga Soko je dalje živio. God. 1908. osnovan je mačevalački odio i tamburaški zbor. Do god. 1910. društvo je kubiralo radi zavedenog komesarijata. No te godine zavladaju opet normalne prilike i društvo odmah polazi na svesokolski slet u Sofiju. Pomalo preturivši sve zlo i sve nevolje te sabravši nove snage opaža se u društvu svežine i jedrine. Zato se ono već god. 1911 živo sprema za II. hrvatski svesokolski slet na kome je nastupilo sa 42 vežbača, 21 vežbačicom, 15 naraštajca i tri odelenja natecatelja, od kojih je jedan odnio prvu nagradu. Posle ovog sleta bilo je društvo naročito odlikovano posetom staroste ČOS dr. Scheinera. Do godine, naime 1912. društvo je i opet u Pragu na svesokolskom sletu, gde odnaša nagradu prve vrsti. Nadalje osniva svoju fanfaru. I tako karlovački Soko radi i radi, pa svojim radom stiče zaslužen priznanje. No ni iz daleka nije tu napomenut sav taj rad, jer pored telovežbe, izleta, hodnih vežbi, zabava, svratio je

karlovački Soko odmah svoj pogled na prosvetnu stranu. Tako je osnovao strukovnu knjižnicu, održao češki tečaj, pokrenuo više edicija, uredio sokolsku čitaonicu, kako u Karlovcu, tako i u Stativama i Mostanju, održao čitav niz pučkih predavanja i svečanih pomen akademija, a priredio je i više diletantskih predstava. Eto tako je karlovački Soko i na ovim područjima uzorao brazdu pučke prosvete, držeći se one, da samo prosveta dovodi napredku i slobodi narodnoj.

Ne zaječaše bojne trublje. Svetom zavladao ratni furor i u sokolskom društvu u Karlovcu, kao po svim ostalim društvima, prestao je svaki sokolski rad. Sokoli, koji su ostali kod kuće osnovali su o svom vlastitom trošku kuhinju, gde se momentano priskočilo u pomoć onoj sirotinji, koja je ostala bez hranitelja. Osnovale se i bolnice u srpskoj osnovnoj i učiteljskoj školi, koji su zavodi bili zatvoreni. No jednu i drugu humanu instituciju zabranile su tadanje vojne vlasti, a bilo je to shvatljivo, jer je karlovačko Sokolstvo bilo sumnjivo radi nepouzdanosti.

Sokoli poneli su se za vreme rata, kako su bili odgojeni. Nijedan Soko nije dao niti prebijene pare za ratni zajam, niti je prisustvovao bilo kojoj vojničkoj proslavi, a niti je zabio klinac u ratnu lipu, šta više, lep broj Sokola bili su članovi tajne jugoslovenske organizacije.

Na fronti ostavljali su tiranske redove i prelazili u bratski front, pa se tako kod proboja soluskog fronta g. 1918. borilo deset članova karlovačkog Sokola.

I čim zamukoše bojne trublje, Soko oživljava. U danima prevrata karlovačko Sokolstvo preuzima redarstvenu službu, da spreči nameravane devastacije razularene mase, a onda čim su se prostorije sokolane ispraznile od vojske, nastavlja velikim oduševljenjem sokolski rad.

Pa kako u predratnim, tako i u poratnim vremenima nastavlja smelo napred. S ushićenjem pozdravlja zaključak I. sokolskog sabora god. 1919. da se imade likvidirati sa plemenski nazivi i stupiti u jedinstveno jugoslovensko Sokolstvo. Ovaj zaključak društvo odmah provada i stupa u župu Novo mesto. Dosledan svojim tradicijama karlovački je Soko radio i dalje uvek polazeć računajući o svome radu. Zato u poratnim vremenima vidimo ga gde sudeluje pokrajinskim sletovima: u Mariboru (1920.); Osijeku (1921.); I. jugoslovenskom svesokolskom sletu u Ljubljani (1922.) i pokrajinskom sletu u Zagrebu (1924.), a povrh ovog sudelovao je javnim vežbama u Ogulinu, a po više puta u: Metlici, Črnomlju, Semiču, Novom mestu, Sušaku, Crikvenici, Spljtu, Glini, Vinici, Otočcu i Zagrebu. Jedna od najuspelijih vlastitih priredaba bila mu proslava 1000-godišnjice hrvatskog kraljevstva, koju je društvo proslavilo izvedbom dramske scene, koja je bila na visini umetničke izvedbe, a osim toga da bude i vanjski efekt, iluminiralo je dubovačku staru gradinu.

Uz ove svetle, imalo je društvo i jedan mračan momenat. Bila je to vanredna skupština, koja se obdržavala 26. februara 1922. Na dnevnom se redu nalazio prihvatanje jedinstvenih pravila za sva društva Jugoslovenskog Sokolstva. Skupštini je prisustvovalo brojno članstvo, a ona sama protekla je u silnim upadicama i velikom ogorčenju. Borile se dve ideje: jugoslovenska i separatistička. Pobedila je prva sa četrdeset glasova većine. Poraženi izadoše pokunjeni i posramljeni iz dvorane, a

skupština se nastavila pod predjedanjem najstarijeg člana brata Blaškovića, prihvativ nova pravila i izabrav novi odbor.

Tog se dana dogodio još spomena vredan događaj. Trojica zalutale braće, koji su opet zaplovili predratnim vodama, posetili su pokojnog, a tada bolesnog brata dra. Božu Vinkovića, zamoliv ga, da bude starešinom društva hrvatsko-sokolske ideologije. Brat Boža je ovu ponudu najodlučnije odbio.

No i taj lom nije društvu naškodilo. Karlovački Soko bio je i dalje viden i pažen ne samo u našoj otadžbini nego i kod braće Čehoslovača. Dokazom su tome činjenice, da su po osječkom sletu sedamdeset čehoslovačkih Sokolova i Sokolica pod vodstvom brata Vaničeka priredili u Karlovcu akademiju. God. 1923. dolazi pod vodstvom brata Činčere naraštaj Sokola iz Karlina i priređuje akademiju. Bili su to lepi momenti sokolskog i narodnog bratstva.

A tko da izbroji one javne vežbe i akademije, koje je priredilo društvo? Ta kao da im se i broja ne zna, od kojih je jedna uspelija od druge, a kruna svemu beše lanjski alegorički prikaz »U carstvu kukaca«, pa ovogodišnji »Na Marsu«.

Uz sve ovo neguje se i dalje prosvetni rad, koji se kreće u dva pravca. U prvom tumači se temelje, smer i cilj Sokolstva, a u drugom momenti naše istorije i nacionalne borbe.

Eto to je Karlovački Soko. Kakav je bio pre 25 godina, takav je i danas. Od početka svoga do dana današnjega stoji nepokolebivo na principu narodnog jedinstva. Za ovu je ideju stradao u teška Rauchova vremena apsolutizma, u ratna vremena, a na žalost i u poratna vremena i to od zalutale braće. No on ostaje dosledan. Visoko diže i danas barjak jedinstva i smelo se bori za ostvarenje principa: Jedan narod, jedna država, jedno Sokolstvo!

U kratkim eto crtama prikazamo razvoj Sokolskog društvo u Karlovcu za minulih 25 godina. Ono može da mirne duše i čiste savesti očekuje sud javnosti. Rad njegov nije bio tajnovit, nije se nikada, nigde i pred nikim bojazljivo krio, već je otvorenim licem i iskrenim srcem istupio svagde, gde mu je taj veliki imperativ diktovala dužnost spram naroda i ujedinjene domovine!

Mijo Blašković.

Sokolski Dom u Somboru

Na dan 5. juna o. g. biće održan V. župski slet sokolske župe Svetozara Miletića, u Somboru, na kome će uzeti učešća i župe: Banatska, Osečka i Beogradska. Za mesto sleta izabran je Sombor, sa naročitog razloga, da bi se tom prilikom završila i svečanost osvećenja Sokolskoga doma, sagrađenoga u Somboru.

I u Somboru se počelo sa »cigljicama«, dinar po dinar, i raznim priredbama Sokolskoga društva u korist gradnje vlastitoga Sokolskoga Doma. Tamošnja županija zainteresovala se za gradnju toga doma i još pre par godina darovala je tamošnjem Sokolskom društvu jedno zemljište u površini jednoga katastralnog jutra, s tim, da se u roku 3 godine ima sagraditi onde Sokolski Dom; ali još pre istoka toga roka zatražila je županija natrag to zemljište, da bi na celom kompleksu oko

toga zemljišta bila sagrađena velika državna bolnica. Somborsko Sokolsko Društvo je to zemljište, na dar primljeno od županije, prodalo istoj županiji natrag za 50.000.— dinara, i time je bio udaren jači temelj finansiranju Sokolskog Doma. Pošto je rečena bolnica građena (kao dar županije i grada) za spomen venčanja Nj. Vel. kralja Aleksandra i kraljice Marije, bio je pri gradnji te bolnice mnogo zainteresovan i grad Sombor, pa je tom prilikom obećao sa svoje strane Sokolskom Društvu drugo još pogodnije zemljište za Sokolski Dom, u zamenu za ono jedno jutro zemlje, potrebno za bolnicu. — Grad Sombor je svoje obećanje časno održao i darovao Sokolskom Društvu u Somboru jedno mnogo veće zemljište u samom centru grada, zajedno sa ogromnom starom zgradom. Darovano zemljište ukazalo se dovoljno ne samo za jedan veliki Sokolski Dom, nego i za prostrano letnje vežbalište. Rušenjem zgrade dobiveni materijal dao je vrednost od 170.000 dinara.

Sokolski Dom u Somboru

Velika lutrija, priredena od strane Somborskog Sokolskog Društva na korist gradnje Sokolskoga Doma, i druge razne priredbe, donele su oko 200.000 dinara. Članovi samoga društva, sakupili su između sebe oko 300.000 dinara na taj način, što su čak i oni najsiromašniji, činovnici, svega oko 300 njih, u roku od 1 godine dana u mesečnim obrocima uplatili prosečno po 1000 dinara svaki, otkidajući od svoje jadne mesečne plateže i dajući za svoj Sokolski Dom. Tolika požrtvovnost i ljubav za vlastiti Sokolski Dom ponukala je i županijsku skupštinu, koja je za gradnju toga Doma darovala 1.000.000 dinara i odmah u gotovom Društvu isplatila. Konačno i kamate od koristonosno ulaganoga novca donesoše lepe svote. I tako je gradnja Sokolskoga Doma u Somboru bila finansijski osigurana. Gradnja Doma košta oko 2.500.000 dinara

Dom je sagrađen po nacrtu inženjera Stevana Baslera iz Sombora, a gradnja je bila poverena Jovanu Basleru ml., ovl. dipl. graditelju u Somboru. Za vreme gradnje imalo je Sokolsko Društvo u Somboru veli-

kih poteškoća sa preduzimačem, sa kojim je konačno ugovor raskinut njegovom krivicom, i društvo je svoj Dom u vlastitoj režiji dovršilo. Finansiranje Doma međutim još nije završeno, pošto usled zamršaja, nastalih krivicom preduzimača gradnje, ima nerešenih sporova i neisplaćenih računa. Društvo se bavi mišlju, da uzme jedan kratkoročni zajam od 100.000 dinara, da bi moglo sva plaćanja izvršiti.

Sokolski Dom u Somboru deli se u dva glavna dela: prednji sa prostorijama za razne odseke, i stražnji sa prostorijama za vežbače.

Prednja zgrada, na ulici, pruža se levo i desno od glavnog ulaska, koji je ukrašen velikim stepenicama i sa četiri kamena stuba, na kojima počiva spoljašnji balkon. Iznad ulaska je svod sa napisom: »Sokolski Dom« i iznad svoda ptica Soko raširenih krila, izradena iz gipsa i cementa, sa gvozdenom konstrukcijom. Fasada je u približnom vizantiskom stilu, podsjećajući na stare srpske zadužbine. Prednja zgrada je dvospratna i pruža se u dva krila, levo i desno od glavnog ulaska.

Ušavši sa ulice u zgradu, stupa se u prednji vestibul, u kome su levo i desno garderobe za gornja odela posetilica, te blagajna. Levo i desno vode hodnici u veliku čitaonicu, malu čitaonicu (za nepušače), stan za domara, te izlaske u dvorište, koji služe za sporedni prilaz prostorijama za vežbače, i konačno sporedno stubište za gornji sprat. Iz prednjega vestibula pravo vode velika vrata u veliki foaje i iz njega pravo u veliku dvoranu. Foaje počiva na 8 stubova u prizemlju i 8 drugih stubova na prvom spratu; stubovi su iz veštačkog mramora. U foajeu je smešten hladan bife (zvani zdravljak), te veliko stubište za gornji sprat. Foaje je ukrašen statuom bacača diskosa i poprsjem dra. Mirolava Tyrša, darovina dvojice društvenih članova. Na gornjem spratu su ulasci za balkon u velikoj dvorani, ulazak u svečanu odborsku sobu, te ulazi levo i desno u hodnike, u kojima se osim odborske sobe nalaze još po jedna soba za tajnika i načelnika, te prostorije za prosvetno odelenje sa knjižnicom, muzičku sekciju i diletantsku pozorišnu sekciju.

Iz foajea se ulazi u veliku dvoranu, spojenu sa prostranom pozorišnicom. Uz veliku dvoranu, koja je u sredini i zauzima najveći deo zgrade, nalaze se dve manje dvorane, s leve i desne strane. Dvorane su, levo i desno, vezane sa prostorijama za smeštanje sprava (2), sa sobama prednjaka (2), sa garderobama za vežbače (2) i kupatilima (2), za muške i ženske odvojeno po stranama levo i desno.

Dom ima vlastiti vodovod sa dobrom vodom za piće, vlastito centralno grejanje, gradsko električno osvetljenje. Ventilacije i drugo sve je po higijenskim zahtevima.

Dom služi u prvom redu potrebama Sokolskoga društva, no pojedine prostorije ustupaju se od slučaja do slučaja na upotrebu i drugim mesnim društvima. Dvorane sa pozornicom i balkonom udešene su i za javne priredbe, naročito zabave, koje nose društvu prihod. Za gostioničare prilikom zabava postoji i posebno odelenje sa kuhinjom, spremištem za jelo, prostorijom za pranje sudja i točionom. Pošto su ove prostorije najveće od svih mesnih somborskih dvorana za javne priredbe, to su i najpogodnije za ostala društva prilikom njihovih priredaba.

Planovi za gradnju Doma bili su prethodno odobreni od župe i Saveza.

Sokolsko društvo u Somboru će imati još nekih poteškoća do potpunog saniranja finansijskoga pitanja svoga Sokolskoga Doma, ali uzdajući se u silnu svest svoga članstva i ljubav njihovu prema vlastitom Domu, te u naklonost i darežljivost svojih meštana, nada će da će i te poslednje teškoće biti savladane.

Sa spravama za vežbanje društvo već u dovoljnoj meri raspolaže, a postepeno se nabavlja i stalno nadopunjuje i potreban nameštaj.

Prilikom V. župskoga sleta sokolske župe Svetozara Miletića, 5. juna o. g. u Somboru, biće osvećen i otvoren, dakle, ne samo prvi sokolski Dom u toj župi, nego i jedan među najlepšim sokolskim domovima u našem Savezu.

Ovaj Sokolski Dom je vidan dokaz snage našega Sokolstva, te razumevanja i ljubavi za Sokolstvo od strane građanstva.

Dr. Stojan Jeremić.

..... IZ STAREŠINSTVA JSS

IV. sednica starešinstva JSS 25. aprila 1927

Prisutni: starosta Gangl, Čobal, Drenik, Fux, Franke, Jeras, Juvanec, Kandare, Košir, Ludvik, Marolt, Mešek, Milost, Murnik, Račić, Švajgar, Vidmar, Zelenko. Ispričani: Gregorin, Kajzelj, Poženel. — Tajnik brat dr. Fux izveštava da je Sokolsko društvo Kruševac poslalo brzopjavni pozdrav sa proslave polaganja temeljnog kamena za budući sokolski Dom. Društvu će se poslati pismena zahvala. — Starešinstvo je pozvano na sudelovanje kod proslave 10-godišnjice topličkog ustanka u Prokuplju. Kao zastupnik Saveza određuje se starosta niške župe. — Načelnik brat dr. Murnik izveštava, da III. Savezni prednjački tečaj polazi 11 vežbača. Članovi TO redovito svake nedjelje i blagdana sudeluju sastancima društvenih načelnika(-ca), vežbača i vežbačica, po raznim krajevima, na kojima se praktično podučavaju proste vežbe. Do sada su se ti sastanci obdržavali u Ribnici, Kranju, Mariboru i Radovljici. — Brat Čobal izveštava da je, u ime starešinstva Saveza prisustvovao redovitom zboru Jugoslovenske Matice, šta se uzima do znanja. — Starištičar brat Milost izveštava, da se župa u Sarajevu na svojoj ovogodišnjoj skupštini 27. II. prozvala »Župa Gavrila Principa u Sarajevu«. — Župa Osijek izveštava, da je brisala društvo u Novoj Kapeli. Brisanje uzima se na znanje, kad Savez primi odnosni likvidacioni izveštaj. — Železnički referent brat Ludvik izveštava o dodatku k pravilniku za sniženu vožnju na željeznicama za članove sokolskih društava. Predlog da se taj dodatak u izvadku objavi u »Glasniku« odobrava se. — Pravni referent brat dr. Kandare izveštava, da je podnio tužbu protiv lista »Novine« u Prekomurju. Uredništvo »Novina« ovlastilo je svog zastupnika u Ljubljani da zatraži nagodbu i izjavljuje da je spremno doneti ispravak kakav to traži JSS. Moli da se redakcija toga poveri dvojici braće iz starešinstva. Predlog se prima. — Glede Slavenske škole u Pragu upozoruje brat dr. Fux da treba blagovremeno dovršiti nužne referate. Primió je obavest da se u vremenu od 13. do 15. V. obdržaje u Pragu sednica ČOS. Ovlaštuje se brat tajnik da odgovori da od našeg Saveza ne može nitko prisustvovati sednici, jer se i onako sudeluje u

školi slavenskog Sokolstva. — Brat starosta moli braću referente da li su u mogućnosti da izrade svoje referate i da mu ih stave na raspolaganje, kao i bratu načelniku, da ih u njihovo ime podnesu u slavenskoj sokolskoj školi. Brat Jeras obećaje da će izraditi svoj referat. Uporabu naše organizacije sa čehoslovačkom izradit će brat dr. Fux. — Na predlog brata Drenika još se jednom apelira na sve župe, da pošalju svoje zastupnike u slavensku sokolsku školu. — Konačno brat starosta sazivlje sednicu novinarskog odseka, koja će se obdržavati u četvrtak 5. V. i pozivlje odsek za odore da se sastane čim pre u svrhu nadopune naraštajske muške odore. — Odbori i odseci konstituisali su se ovako: 1. *Prosvetni odbor JSS*: Predsednik: Josip Jeras, podpredsednik: dr. V. Borštnik, tajnik: Kyovsky, knjižničar: Ferdo Juvanec, novinar: Ante Brozović, švajgar, dr. Murnik, Anuška Jug-Cigojeva, arhivar: Poženel, zastupnik zdravstvenog odseka: dr. Pintar, zastupnik gospodarskog odseka: dr. Fux, članovi braća: dr. Turk, dr. Debelak, Gangl. 2. *Gospodarski odsek*: Predsednik: Josip Čobal, podpredsednik: dr. Riko Fux, članovi: Franke Leo, dr. Gregorin Gustav, Kajzelj Bogumil, Milost Janko, Smertnik Josip za TO Jesih Jakob. 3. *Novinarski odsek*: Gangl, Brozović, Fux, Jeras, Juvanec, Švajgar. 4. *Organizacioni odsek*: Predsednik: dr. Kandare, Marolt, Milost, Čobal, za TO Poženel. 5. *Zdravstveni odsek*: Predsednik: dr. Košir, podpredsednik: dr. Brančić, tajnik: dr. Guzelj, delegat u prosvetnom odseku: dr. Pintar, u TO: dr. Košir. Predsednik zdravstvenog pododseka: dr. Schuster. 6. *Železnički odsek*: Predsednik: Ludvik, podpredsednik: Švajgar, tajnik: Feticch, članovi: Bajc, Jenko, Milost, Petek, Šubic, Vargazon. 7. *Fond JSS za nezgode*: predsednik Nande Marolt, članovi: Kajzelj, dr. Košir, Mešek, Švajgar, za TO Vidmar. — Interno.

V. sednica starešinstva JSS 2. maja 1927

Prisutni: starosta Gangl, Čobal, Franke, Gregorin, Jeras, Juvanec, Kajzelj, Kandare, Milost, Poženel, Švajgar, Vidmar, Zelenko. — Ispričani: Fux, Košir, Ludvik, Marolt, Mešek, Račić. — Brat starosta izveštava da je od sokolskog društva u Splitu primio izveštaj da je umro tamošnji brat Vinko Kisić, koji je kao urednik »Novog Doba« u velike promicao interese Sokolstva. U počast njegova spomena svi prisutni ustaju i priključuju se pokliku brata staroste: »Slava mu!«. Društvu izrazit će se pismena sućut. — Načelnik ČOS br. Vaniček slaviće ovih dana 35-godišnjicu svoga načelnikovanja. K njegovu jubileju JSS čestitat će mu pismeno. — Brat starosta opširno izveštava o sednici novinarskog odseka. Na sednici pretresla su se sva pitanja u vezi sa sokolskom štampom, a naročito glede »Sokolskog Glasnika«. Povedena je reč glede sokolskog izveštavanja u dnevnoj štampi, pa su stvoreni odgovarajući zaključci. Dopis sokolske župe u Osijeku gledom na njezinu okružnicu u stvari sokolske propagande u štampi prima se do znanja. Jednako prima se do znanja i saopštenje župe Ljubljana na taj dopis. Sve župe i društva upozorit će se naročitim dopisom na zaključke ovogodišnje skupštine JSS u pogledu sokolske štampe. Statut za organizaciju rada novinarskog odseka i sokolske informativne službe izradit će brat Brozović. Ovaj statut nakon odobrenja starešinstva predložit će se Saveznom odboru na odobrenje. — Povodom jednog konkretnog slučaja

ponovno se proglašuje zaključak, da sve molbe župa i društava na razne vlasti i nadležstva imaju biti otpremljene zvaničnim putem, jer će se u protivnom slučaju sve takove molbe poništiti. Nijedno društvo — može se direktno obraćati na dvor, već samo putem župe ili Saveza. — S obzirom na dopis neke župe članovima starešinstva glede zlatnih ključica za barjak, obaveštavaju se sve župe i društva, da takovih molba ne upravljaju na starešinstvo. O tome su već bile obavestene sve župe posebnim dopisima. — Mesto bolesnog brata tajnika izveštava brat starosta, da župa Vel. Bečkerek glede svog delegata u slavensku sokolsku školu odgovara negativno. — Župa Bjelovar moli intervenciju, kako bi se opazvalo premeštenje jednog brata iz Bjelovara. Prepis dopisa sa popratnim pismom Saveza otposlato će se nadležnom ministarstvu. — Jučer je započeo tečaj za najbolje vežbače, koga pohada 11 vežbača. — Gospodar brat Čobal izveštava, da društvo u Dol. Lendavi putem marijorske župe moli za dozvolu, da može sabirati doprinose za svoj sokolski Dom po čitavoj državi. Jednake molbe stigle su od društava Zvonik i Vrdnik. Zaključak: Svima ovim društvima dozvoljava se sabiranje samo u okolišu njihovih župa. — Brat Švajgar u ime železničkog odseka moli za urgenciju u stvari popusne vožnje za V. pokrajinski slet u Ljubljani. Ujedno podnaša brat Švajgar izveštaj o razdeobi rada u sletskom odboru. Prima se do znanja. — Američki odsek proširiti će se na sve spoljne sokolske prilike. Odsek će organizovati brat Čobal. — Gledom na odkaz Saveznih prostorija, nakon kraće debate u kojoj učestvuju braća: dr. Kandare, Kajzelj, Čobal i Franke prima se predlog da se uloži utok na sud. — Interno.

Vežbačka škola u Pragu, Tyršov dom. ČOS nas obavestava: U našim vežbačkim školama, koje traju šest tjedana imadete spremljenih šest mesta, koje možete prama svojoj uvidavnosti podeliti između braće ili sestara. Spremljeni i opskrbljeni bili bi Vaša braća i sestre jednako sa našima, besplatno. Samo se sobom razume da se imaju u svemu pokoravati našem kućnom redu. Putni trošak imaju podmiriti sami. Naredna šesttjedna škola za braću i sestre počinje 3. jula i traje do 12. augusta 1927. Prijava imade se dostaviti najkasnije tjedan dana pre početka škole.

One, koji se odluče da sudeluju u tom tečaju upozorujemo da se imaju starešinstvu JSS prijaviti najkasnije do 25. juna o. g.

Starešinstvo JSS.

Sokolski dan za god. 1926. (VI. iskaz). Dalnji doprinosi za sokolski dan jesu sledeći: Sokolsko društvo Boštanj Din 42, Oplotnica Din 40. — Do sada za sokolski dan priposlalo je svoje doprinose 239 društava. Gde su ostala društva?

Brat Vojislav Pajić, član sokolskog društva u Zemunu, polagao je 9. maja savezni prednjački ispit pred ispitnom komisijom JSS u Ljubljani *položio ga s odličnim uspehom.*

SOKOLSKA ŠTAMPA

Tekom godine, od prošle naše objave pojedini sokolski listovi u našem Savezu produžili su svojim izlaženjem.

Ovde nam prvi po redu »Sokolič«, list jugoslovenskog sokolskog naraštaja, koji je izdao svoj 4. broj. Uvodno donosi pesmu Nikole Došenovića u čast vladike Strossmajera, a onda od Jos. Kraljića dirljivu crticu »Smrt Sokolića«. Brat Kraljić, koliko smo upućeni, spremio je naročitu zbirku pod naslovom »Sokolke«, koja bi imala izaći ovih dana. »Smrt Sokolića« jedna je od ovih priča, šta ju sadržavaju »Sokolke«, pa sudeć po njoj može se već unapred povoljno oceniti i samu knjigu. Josip Boko piše »Sokolov let«, koji je izašao već u »Sokolu na Jadranu«. Igor Vidic poznatim svojim lakim stilom donosi odgojnu crticu »Beli dvor«, pa opet dolaze pesmice, a zatim Niko piše svoj »Sen o bodočnosti«. Lep je članak za propagandu skijanja među omladinom, ilustriran sa dve ilustracije, a onda konačno St. Trček raspravlja o sokolskom naraštaju i nogometu, dok Hajrudin Čurić zaključuje sadržinu sa »Susret«. — I opet eto jedan broj sa odličnom sadržinom, koji nam je najboljim svedokom kako se naša omladinska sokolska literatura lepo razvija od broja do broja. No to još uvek ne dostaje za potrebe naše. Polje rada je veliko, a radnika tako malo. Svi ti neka se prikupe oko »Sokoliča« pa neka pomognu redaktora, da se list prama sokolskom načelu »samo napred« još bolje dotera i usavrši. Društva opet neka shvate potrebu širenja lista među omladinom. Neka kao da ne znadu da izlazi »Sokolič«. A nije li to žalosno? —ab.

»Sokolski Vestnik« župe v Mariboru. Sokolska župa u Mariboru izdaje svoj »Sokolski Vestnik« od kojeg je sada izašao poslednji dvobroj kao br. 3 i 4. List lepo uređuje brat Maks Kovačić, a izlazi IV. godinu. Ovaj dvobroj sadržava izveštaje sa glavne godišnje skupštine župe. Sam list imade svoj naročiti »Prosvetni prilog« u kome brat Trček piše o prosvetnom radu u društvima, brat E. Zelinka članak »Naše Naloge«, a onda u članku »Sokolski praznik« sabrani su izveštaji o proslavama 1. decembra po društvima mariborske župe. Lepo je i pregledno uređena rubrika »Iz okružij in društev«, pa rubrika »Iz slovanskog Sokolstva« i »Razno«. Sam list je dobro uređivan i sadržinom posvema odgovara potrebama i ciljevima jednog sokolskog lista. Mi ga najtoplije preporučamo braći i van mariborske župe, jer će se putem njega upoznati radom naše najsevernije sokolske župe u kojoj je naročito razvijeno tako zvano manjšinsko delo. —ab.

»Sokolska Misao« br. 4—9. Naknadno smo primili brojeve ovog lista 4—9, koji inače redovito produžuje svojim izlaženjem. Prolistav sve ove brojeve, konstatovali smo radošću, da list od broja do broja dostaje zanimiviji i da oko sebe prikuplja lep broj saradnika, usled česa mu sadržina i tako zanimiva i različita. Zgodan je članak »Važnost kupatila« u Sokolskom domu, koji je vrlo lep propagandistički članak za higijenu tela. Broj 5—6 naročito je zanimiv radi izveštaja za glavnu godišnju skupštinu novosadske župe, jer nam pruža pogled u rad i stanje ove župe, koja tako lepo razvija sokolski rad. Lepi su članci brata Boška Mešterovića »o lepoti telesnog vežbanja«, pa članak brata Krgovića »Važnost Sokolstva«. Poslednji 9. broj uvada nas već u ovogodišnji

slet novosadske župe u Somboru. To je pravi propagandistički sletski broj sa pozivom na slet, programom svečanosti, uputama, dok će naredni broj izaći kao svečani sletski broj. —ab.

»Soko Dušana Silnog« br. 2, 3 i 4. Organ beogradske sokolske župe pod novim ovogodišnjim proširenim uredništvom dalje vrši svoju misiju na širenju sokolske ideje. A da tu zadaću shvaća ozbiljno dokazom su sadržine do sada izašlih brojeva. Poslednja tri broja odlično su uređena, a naročito donešenjem nekih članaka u kojima se raspreda u mnogim stručnim pitanjima koja zadiru u naše Sokolstvo. Tu je u prvom redu članak »Sokolstvo i šport« pa članak »o našim sokolskim sednicama« koga najtoplije preporučamo, da svako društvo pročitna na svojoj prvoj narednoj odborskoj sednici. Mnogi će se čas prištediti, a mnoga izrazna debata odpasti. Ovakovi kritički članci dobro dolaze za celokupno Sokolstvo, pa bi sve nedostatke, koji se opažaju u našim redovima valjalo ovako javno pretresti, jer na taj se način učimo jedni od drugih i doteravamo našu celinu. —ab.

»Sokolski Vjesnik župe zagrebačke« br. 1—3. Izašao je trobroj ovoga lista, kao naknada za mjesec januar, februar, mart o. g. S ovim godištem nastupila je promena u uredništvu, koje su preuzeli braća Dušan Bogunović i dr. Fran Ilešić uz naročiti redakcioni odbor. Nema sumnje da će novo uredništvo uzdržati dobre tradicije lista, a najboljim je jamstvom baš ovaj trobroj. Zgodna je bila zamisao uredništva da sada, u jubilarnoj godini poljskog Sokolstva ovaj broj posveti braći Poljacima. Nametnutu zadaću dostojno je izvršilo, jer nam pružilo obilatu informativnu građu o Poljskoj, Poljacima i Sokolstvu u Poljskoj i tako nas upoznao sa mnogim do sada nikako ili vrlo slabo poznatim prilikama i odnosima u braće Poljake. Svi članci pisani su sa mnogo sprema i poznavanja, pa to diže vrednost ovog trobroja. List još nastoji da zadrži svoju dosadanju glavnu karakteristiku: pregled vesti iz Sokolstva, pa je i to, u koliko mu preostali prostor dozvolio lepo i izvršio. Svoj dobri sud o listu zadržajemo i dalje, pa želimo novom uredništvu da ispuni one nade, kojeg se u njega polažu. —ab.

»Branik« — sokolski list — Sušak br. 1. Nakon izvesne pauze, osvanuo nam je opet brat »Branik« sokolski list, kojeg na Sušaku izdaje sokolska župa Rijeka, a pod uredništvom brata Janka Ljuštine. List »Branik« nije onog šablonskog tipa, kako su to svi naši sokolski vesnici, već se izdvojio iz onog poznatog kalupa i predstavlja nam se i formom i sadržinom kao prava pravcata novina. List izlazi u veličini naših običajnih novinskih formata, na 8 strana i to kao polumesečnik. Prvi ovaj broj ukazuje nam smernice kako misli proslediti dalje, pa iskreno govoreć, ovaj nas početak zadivio. Vidi se, da se uredništvo trsilo, da kod lista dotera redakcionu i tehničku stranu, a to mu je doista i uspelo, jer je list sadržinom obilat, pregledan, a što je najglavnije za novinu — informativan. Uvažimo li da list izlazi na granici naše države, a sa sadržinom, koja je patriotska, bez one ubitačne partijske natruhe, onda se njegovu izlaženju i te tako moramo radovati, jer njegovo je polje rada veliko, misija još veća, a cilj plēmenit. Pozdravljamo druga u radu i borbi za sokolske i opšte narodne ideale, želeć da živi, raste i cvatela —ab.

Fran Lhotsky: Vežbe duha i tela. Poznati naš sokolski radnik Fran Lhotsky, načelnik sokolske župe u Osijeku izdao je štampom, kako tekst, tako i note svoje najnovije vežbe: »vežbe duha i tela«. Svrha je ovoj vežbi da istodobno odgaja telo, duh i dušu. Vežba tela sastavljena je u glavnom na temeljima modernog fiziološkog odgoja tela: da je najglavnije, da se vežbom provežba celo mišićje, a tek podređena joj je estetska strana. Vežba tela tako je sastavljena, da u sebi sadržava gotovo celi Tyršev sustav, obzirom na mogućnost sastava prostih vežbi i to: redovne vežbe (nastup — razmak — sastup — odstup), proste vežbe (u raznim niansama), skupine i raznolikosti. Vežbe duha i duše postizavamo sa melo-dramskim recitovanjem pre svake vežbe, koje nas upoznavaju sa glavnim principima sokolskog odgoja: »Bratstvo — Jednakost — Sloboda«. Redovnim vežbama, te pevanjem sokolske koračnice odgajamo se u disciplini i plemenitosti duha i duše. Brat Antun Urban napisao je toj vežbi odgovarajuću muzičku pratnju, sastavljenu iz samih narodnih pesama. Ovo izdanje brata Lhotskoga vanredno će poslužiti društvima za uvežbavanje za javne nastupe i akademije, jer je ova njegova vežba toliko efektivna, a opet zorni prikaz sokolskog obrazovanja, da će svakog uveriti o velikoj zadaći i pozivu Sokolstva. Društva se upućuju da ovu najnoviju kompoziciju naručuju izravno kod pisca samog: Fran Lhotsky, Osijek, Gundulićeva ulica br. 29. —ab.

ISPRAVCI K IZVEŠTAJU BRATA NAČELNIKA ZA OVOGODIŠNJU GLAVNU SKUPŠTINU JSS

U izveštaju načelnika za VIII. glavnu skupštinu JSS (prilog »Sokolskom Glasniku« broj 5. i 6. god. 1927) podkrale su se u štampi neke greške, koje treba ispraviti:

Na strani 11. neka glasi: drugi redak druge alineje: »... onda bi za 443 društava trebali 2215 prednjaka i 2215 prednjačica«, zadnji redak ove alineje pako: »Nedostaje nam dakle 725 prednjaka i 1694 prednjačica!« Na istoj strani neka konac predzadnjega redka treće alineje glasi: »a celokupan nedostatak povisuje se na 1517 prednjaka i 2017 prednjačica.«

Na strani 14. neka zadnji redak druge alineje glasi: »Uzajamno se nadopunjuju.« K zadnjemu redku pete alineje, koji se završava: »... za puštajući po strani ostale puteve,« ispuštena je nota: »1) Jednakomerna izvežbanost prednjačkog zbora također je važan duševan momenat. Ona je tek dokaz stvarne težnje, ozbiljne i duboko utemeljene težnje, bez koje bi sokolska stvar imala skromnu vrednost i ne bi imala svog najvišeg ugleda. Prednjački zbor nije slučajna družba prigodnih umetnika, u kojoj bi se jedan ovo, a drugi ono naučio, on je u sebi celina i jedinica, koja telesno i duševno teži za jednim ciljem, koji se u čistoći težnje u svemu uzajamno pomaže i neprestano teži za najvišim muževnim krepostima,« (Tyrš).

Na strani 15. neka u drugoj alineji mesto »neumornim životom« glasi: »neumerenim životom.«

Na strani 17. neka se u četrtój alineji odozdo redak: »Na ovo moram prepustiti odgovor njima samima«, ispravi u: »načiniti od njih društvene prednjačke škole.«

Na strani 19. neka se u trećoj alineji treći redak: »A pitanje je, da li bi time bilo što pomoženo,« nadomesti sa: »ako treba šta pomoći.« U četvrtoj alineji neka četvrta rečenica glasi: »No može se reći, da bi već samo to našem članstvu donosilo dosta koristi.« U zadnjem redu na istoj strani neka se umesto: »neprestano po malo« glasi: »uvek samo malo«.

Na strani 20. neka se u 7. do 10. redka četvrte alineje ispravi: »Kako su se u drugim područjima, n. pr. u industriji, posle rata ne retko osnivala poduzeća, za kojih napredak nije bilo dovoljnih sredstava i koja su počela doskora propadati...«

Na str. 21. u prvom redu iza »u početku« umetni: »nekoliko«. U četvrtoj alineji neka u četvrtom redu glasi: »a to barem izmenice: sad jedni, sad drugi vežbači.« U petoj alineji rečenicu: »Sprave za vežbu ne mogu manjkati u sokolskoj telovežbi«, nadomesti sa: »Sokolska telovežba ne može se lišiti vežbi na spravama.« Naslov »Žarki oganj!« neka glasi: »Sveti oganj!« U drugom redu predzadnje alineje neka se »a to se predmneva, treba da je prožet« nadomesti sa: »treba dodati, prožet«.

Na strani 22. imade se u drugoj alineji druga rečenica nadomestiti sa: »Mogu da ga dalje pale po njima oduševljeni i odgojeni muževi i također rođeni vođe, kojima je zanetilo sveti oganj samostalno duboko promišljanje misli, koju su počeli ostvarivati oni samonikli veliki vođe i po njima uzgojeni muževi, te sjajni primeri, koje je već rodila velika stvar. Ovi ga imadu upaliti dalje novim vodama, a ovi opet novima, a svi opet onima, koji vode daljnje stotine, tisuće.« — U sedmom redu treće alineje imade se reč »kao« nadomestiti sa »gde«.

Na strani 23. u noti neka treća rečenica glasi: »No i on je bio čovek i ništa čovečeg mu ni bilo tude — još manje pako njegovim protivnicima.«

Na strani 24. neka prvi redak druge alineje glasi: »Živi dakle uzor, ovaj povlači za sobom druge, pa ih uistini upali, ako je ma ista ozbiljnog goriva u njima.« — U šestoj alineji u trećem redu, reč »u mnogočem« nadomesti sa »mnogogde«. — U sedmoj alineji neka početak petog redka glasi: »Samo materija, priroda ili život u najširem smislu, i život u užem smislu, to je život »živih« bića...« U osmom redu sedme alineje reč »posebno« nadomesti sa »posredno«. Rečenica: »I najsilniji ljudski um...« neka glasi: »I najsilniji ljudski um nije kadar da dejstvuje bez ove podloge: bez života tela, sa kojim je vezan, i bez života van i oko toga tela.« U zadnjoj rečenici na toj strani neka se »u diametralnom su odnosu« nadomesti sa »u polarnom su odnosu«.

Na str. 25. u trećoj alineji neka početak treće rečenice glasi: »Život je i sam za sebe sinteza...« Zadnji redak na ovoj strani neka glasi: »ustrajnosti, energije i klice drugih vršina, da se razviju u krepki i čvrst rast moćnih i dubokih korena i nose zlatne plodove.«

Na strani 26. neka u zadnjoj alineji početak četvrte rečenice glasi: »drugi gledaju u njemu nekakav cirkus, iako je muž iz redova inteligencije, koji je, razume se, uspeo se prilično visoko nad poprečnu razinu tih redova. Slavni fiziolog Du Bois-Reymond rekao je na predbacivanje, da se telovežbi radi o cirkuškoj umetnosti...«, konac četvrtog redka odozdo neka glasi: »a da kod toga ne štetuje njegovo drugo delo...«

Na strani 27. neka se u trećem redu druge alineje umesto »koji nosi i vozi svakoga čoveka« ispravi: »koji nosi i vozi čitavog

čovaka.« — U trećoj alineji neka početak trećeg redka glasi: »uspevati bez uspevanja tela.« Citat na koncu ove alineje neka glasi: »Ili ne znate, da su telesa vaša crkva svetoga Duha, koji živi u vama?« veli apostol Pavao, »proslavite dakle Boga u telesima svojim!« — U četvrtoj alineji neka konac druge rečenice glasi: »hvale vrednu, gde doista ispravno rade.«

Na strani 29. neka se u devetom redu namesto »Stane Turč« stavi »Stane Trček«.

Druge manje greške, koje su se podkrale u izveštaju kojeg se moralo na brzu ruku spremi i odštampati, može čitalac sam ispraviti.

IZ ŽUPA

IZ SOKOLSKE ŽUPE — BJELOVAR

Razviće naraštajskog barjaka Sokolskog društva u Daruvaru. Sokolsko društvo u Daruvaru doživelo je 24. aprila svečan dan: razviće naraštajske zastave. Sam čin bio je dirljiv, da je mnogo oko zasuzilo. Nije ovo obična fraza. Ljudi su doista plakali od radosti i zanosa. Ta naše društvo nakon teških borba za opstanak, prvo u župi dobiva naraštajsku zastavu. Zastavu su nabavile i izradile naše požrtvovne sestre. Formirala se povorka u kojoj su stupala društva iz Bjelovara, Grubišnog polja, Hercegovca, Kutine, Pakraca i Slatine. Povorku je pratila društvena glazba, koja je toga dana prvi put izašla i svirala kako se nitko nije nadao. Prije samog razvića brat starosta Dobrović održao je zanosan govor u kojem je istakao značenje i zadatak naraštaja, naše uzdanice. Naraštaj je oduševljenjem primio krasnu zastavu i prisegao na nju vernost sokolskoj ideji. Sve je bilo srdačno i dostojanstveno. U večje je bila akademija. Poseta kao nikad do sada. Program je bio lepo zamišljen: Baka priča deci o postanku i razvitku sokolske ideje, o zadatku i vrlinama prave sokolske dece, pravog naraštaja i pravih Sokola. U zgodnim momentima dolaze na pozornicu različite kategorije, od najmanjih od najstarijih i daju šta imaju i znadu najbolje. Na završetku dolazi slika »pozdrav Sokolstva«. Dan razvića ove zastave za sokolsko društvo u Daruvaru znači mnogo, pa nakon ovog dana više nitko ne gleda na crne očale u budućnost.

IZ SOKOLSKE ŽUPE — LJUBLJANA

Priprave za V. pokrajinski slet u Ljubljani u punom su toku, a sletski odbor radi punom parom. Čitav sletski posao razdelen je na više odeljaka, koje vode iskusni sokolski radnici. Do sada su organizovani sledeći odeljci: 1. tajnički: predsednik Flegar, zamenik Tratar, članovi: Dermelj, Završnik; 2. finansijski: Turk Vilko, Lunder, Lozej, Jarec, Čebular, Pogorelec, Dev, Steiner i Franke; 3. tehnički: Dr. Murnik, članovi saveznog TO i Miklave; 4. propagandistički: Bajželj, Erbežnik, dr. Vidic, Borko, Švajgar; 5. željeznički: Ludvik, Švajgar, Fettich, Bajec, Orel, Šubic, Milost, Budan; 6. nastambeni: Šebenik, Mikek, Jarec, Želcnikar; 7. propagandističko-umetnički: Predsednik: Miklave, tajnik: Habe, člani: Svetlič, dr. Vidic, Prelovec, Skrušny, Šest; 8. redateljski: Dermelj, Krapež; 9. gradjevni: Zelenko, Bevc, Dimnik, Barborič, Kregar, Osredkar, Acceto; 10. lekarski: dr. Žalokar; 11. priredbeni: Ropič; 12. prehranbeni: Tumpej.

Svi su odseci u punom radu i izradili su za svoj rad odgovarajuće proračune, koje je odobrio sletski odbor i na podlozi kojih finansijski će odsek izraditi celokupan sletski proračun. Svaki odsek imade svoj poslovník, koji mu propisuje delokrug rada. Financije vodi isključivo finansijski odsek, bez dozvole kojeg ne može se učiniti niti najmanji izdatak. Izrađen je do sada čitavi program za sletske i predsletske dane, pa će osim sletske scene biti zabava i koncerata. Sletski plakat po nacrtima brata Erbežnika upravo se dovršava, pa će se za koji dan početi s njegovim razaslanjem. Bratska društva kada prime plakat neka ga izlože na vidnim mestima. Za uspomenu na slet, odnosno kao sletski dar izdat će sletski odbor pokrajinski album najlepših krajeva u Sloveniji. Album biće umetnički izrađen u bakrotisku i jedna od lepих uspomena na slet. Čitav raspored sleta sa ostalim važnim podacima izaći će u posebnoj knjižici tik pred sletom. Radnje na sletištu pripravljuju se kako bi sve bilo što bolje i doteranije, naročito javni nastup na letnem vežbalištu pod Tivolijem, gde se računa sa nastupom od 1200 vežbača u prostim vežbama.

Proljetni nastup Sokola I. u Ljubljani. Na praznik proljeća 1. maja o. g. priredio je Soko I. na Taboru svoj omladinski nastup, koji je unatoč tome, da je tog dana bilo i drugih priredaba, bio dobro posećen. Šteta da se nastup nije održavao pod vedrim nebom. No unatoč tome nastup je pokazao da je telovežba na Taboru pod veštím vodstvom. Lep kader prednjaka i prednjačica brine se za svestran i pravilan sokolski rad među poverenom decom i naraštajem. Dobro spremna omladina absolvirala je celi program na veliko zadovoljstvo prisutnih stručnih krugova. Pokazala nam toliko raznih izvedbi, da se svatko mogao uveriti o mnogostranosti i uporabivosti sokolskog sistema, naročito u smislu sistematskog gajenja tako zvanih sportskih panoga, koje su zapravo deo telovežbe. Uspeh je u svakom pogledu zadovoljio. Samu priredbu je otvorio orkestar Sokola I. sa sokolskom koračnicom, našto je brat Vidic na svu sabranu omladinu upravio prigodnu reč o značenju omladinskog pokreta u Sokolstvu. Odmah zatim su nastupila muška deca, njih 55 sa prilično teškima, ali lepo izvedenim prostím vežbama. Onda su ženska deca izvela vežbe s lopticama. Igre muške dece i beg sa preponama pokazali su celi niz vežbi, pa bi takove trebalo gajiti u svim društvima. Na spravama je nastupilo odelenje ženskog naraštaja. Lepo je bilo videti preskok preko kože, koje je uz pratnju orkestra izveo muški naraštaj. Još je bilo ritmičkih i plesnih vežbi ženskog naraštaja, koje su sve izazvale opće odobravanje. Sestri načelnici Kržetovi njene naraštajke i ženska deca u znak zahvalnosti predali su dve kite cveća. Ovim nastupom Soko I. i opet si osvetlao lice, pa nema sumnje da će mu taj nastup biti pobudom, da još više i intenzivnije gaji sokolski odgoj među našom omladinom.

IZ SOKOLSKE ŽUPE ALEKSE ŠANTIĆA — MOSTAR

Sokolsko društvo u Dubrovniku. I ako se o sokolskom društvu u Dubrovniku malo čuje, to ipak ne znači, da društvo ne radi i ne sprovada svoj sokolski rad. Šta više ovo prvo tromesečje bilo je i te kako obilato radom, a da je tome tako, dokazom je čitav niz priredbi, kojima je društvo nastojalo, da u javnosti povede ili propagandu za Sokolstvo

ili da pokaže uspeh svoga rada. U samom društvu rad je vrlo živ i intenzivan, pa vežbaju sve kategorije društva u 16 sati nedeljno. Do sada bile su u društvu priredene razne priredbe. Tako smo 30. januara sa ostalim mesnim društvima održali pomen pokojnom dru. Jovanu Cvijiću. 2. februara izvedena je svečana akademija sa biranim programom, da je odmah 13. februara nasledi akademija sokolske dece. Vanredno je uspela akademija 6. marta, koja se obdržavala u počast delegata župske skupštine, a onda na lep odaziv naišlo je predavanje brata Bartulovića dne 20. marta o značaju telovežbe u nacionálnom pogledu. Iza njegovog predavanja bile su izvedene i dve vežbovne tačke, koje su pobudile lep interes i odobravanje prisutnih. Od tog dana, naime 20. marta pa sve do 10. aprila održao se prednjački tečaj, koji je pokazao lepe rezultate, a biće od velike koristi po dalnji razvitak društva. V.

IZ SOKOLSKE ŽUPE SVETUZARA MILETIĆA — NOVI SAD

Još tako rekuć nekoliko dana deli nas od petog našeg župskog sleta, koji će se ove godine obdržavati u Somboru u danima 4. i 5. juna. Starešinstvo župe izdalo je za slet naročiti poziv u kome pozivlje Sokole i Sokolice, da u sletskim danima prođu somborskim ulicama kao nosioci mira i borbe, ljubavi, bratstva i snage. Ujedno je starešinstvo u posebnoj brošurici izdalo i upute i propise za sam slet. Somborska »Sokolska Misao« sprema se da prilikom sleta izda naročiti svečani broj u kome će biti štampani naročiti članci naših prvaka sokolske literature, koji će broj zameniti radi prištednje troškova nameravanu spomenicu. U ovim sletskim danima i to 5. juna do podne otvorit će se i novo sazidani Dom u Somboru. Po do sada stiglim prijavama zaključuje se da će slet biti velik i impozantan, pa da će ga od susednih župa u naročito velikom broju posetiti župe osečka i beogradska, dok dolazi i posebno odelenje mornara, koje će na javnoj vežbi izvesti vežbe veslima. S. M.

IZ SOKOLSKE ŽUPE STROSSMAYER — OSIJEK

Na poslednjoj sednici starešinstva ove župe pretresane su pripreme i rad za ovogodišnje priredbe i to V. župski slet Sokolske župe Svetozara Miletića, koji je obvezatan za ovu župu, župska naraštajska natecanja, koja će se održati u Brodu n/Savi 26. VI. 1927. te okružni slet vinkovačko-vukovarskog okružja, koji bi se imao prema zaključku glavne skupštine održati u Vukovaru na dan, kojeg bude TO župe odredio. Za somborski slet prijavila su svoje sudelovanje sva društva sa ukupno 650 vežbača, od kojih će posebni odjeli nastupiti u posebnim tačkama, kako na akademijama, tako i na javnoj vežbi, a za sletska takmičenja pripremaju se pojedinci i odjeli. Starešinstvo je poduzelo korake za organizovanje posebnog voza za prevoz svoga članstva. Vrlo su žive pripreme naraštaja za takmičenja, koja će se održati u Brodu n/Savi. Tehnički odbor dogotovio je upute sucima i sutkinjama tog takmičenja, a posebno će se obratiti na starešinstvo JSS za izašiljanje vrhovnog suca na ova takmičenja. Prilikom te priredbe naraštaj Sokolskog društva u Brodu n/Savi razviće svoju zastavu. — Pripremanje i članstva i naraštaja nadzire TO župe u koju svrhu članovi istoga u slobodne praznične dane posećuju pojedina društva. Nik.

Zrinsko-Frankopanska proslava u Djakovu. Hrvatsko pevačko društvo »Preradović« povelu je akciju kod svih društava u Djakovu, da prirede svečanu akademiju u počast hrvatskih velikana Zrinskog i Frankopana. — Već na prvom sastanku izjaviše naši protivnici, da ne mogu sudelovati sa Sokolom i usled toga setio se i »Preradović«, da ne može sudelovati s nijednim društvom, koje ne nosi firmu »hrvatsko«. — Kolo se razišlo, a sledećeg dana pozvalo je Vatrogasno društvo Soko, da u zajednici prirede akademiju i time odadu poštu velikim pokojnicima. Pripreme su se vršile u najvećem toku. Izdane su osmrtnice, kojim se poziva svaki pravi Hrvat, Srbin i Slovenac, da sudeluje svečanim za- dušnicama. 30. travnja u 7 sati u jutro sakupilo se članstvo sa svojim zastavama te krenuše sa potpunom vatrogasnom glazbom u stolnu crkvu gde je održana zadušnica. Na večer u 1/29 sati otpočela je pred dupkom punom dvoranom vatrogasnog spremišta akademija. Prva točka: Vatro- gasna glazba sa orkestrom od 54 osobe svirala: Lijepa naša... Druga: Proslov govorio prof. bog. Rogić, koji je svojim visokim govorom preneo slušaoce u doba 1671. godine. Gradanstvo je govornika nagradilo burnim odobravanjem, a onda je diletantska sekcija Vatrogasnog društva izvela tragediju Petar Zrinski. Ovo društvo raspolaže sa dobrim diletantima, pa nije niti uspeh izostao. Muško članstvo Sokolskog društva izvelo je sedmicu od brata Jankovića. Bila je to ne samo elegantno, precizno i lepo izvedena vežba, već i manifestacija snage i razvoja tela sokolskom metodom. Osobito lepi bili su kostimi. Ovde vidimo oduševljeno gra- danstvo bez razlike političkih boja. Svaka skupina, svaki deo vežbe bili su nagrađeni pljeskom, što je osobita zasluga brata Ive Gresa, koji je sa mnogo truda i volje ovu točku uvežbao. Lepo je uspelo: »Kolo kraj vatre«, koje su izvadale naraštajke, dok je potrebiti solo i recitovanje izvadala sestra Bešlićeva. Vežbe bile su izvedene elegantno i sa poznatom tehničkom spremom i lahkoćom. Kostimi osobito lepi i bogati, izmena svetla te naročite kulise izrađene po nacrtu brata Šolca pružali su gle- daocu užitak. Pevanje uvežbao je brat Martić, a vežbu načelnica s. Bešli- ćeva. Gradanstvo je i ovu točku burno pozdravilo pljeskom i priznanjem. A onda je došlo najlepše! »Na vik on živi, ki zgine pošteno!« živa slika izvedena po članovima a po zamisli brata Šolca. Bili su to pravi belo- mramorni kipovi, nad kojima je gradanstvo ostalo veoma iznenađeno i ushićeno. Drugi tabor manifestovao je u isto doba. No oko polovice naše akademije videlo se, kako pojedini ljudi dolaze iz onog tabora i govore »ono nije ništa!«

Društveni prednjački tečaj u Djakovu započeo je danom 10. maja za članstvo i naraštaj, a vodi ga sestra načelnica Katica Bešlićeva uz slje- deće predavače: Bešlić: Sustav općenito, redovne vežbe, ritmika, vođenje statistike, metodika, praktično vođenje sednica. Gres: Proste vežbe. Bassi: Vežbe sa spravama i na spravama te lahka atletika. Šolc: povest gimna- stike, organizacija, kako se grade prostori i sprave. Dr. Kenfelj: Povest Sokolstva i Dr. Neuman: Anatomija i fiziologija. Nacrt tečaja sastavljen je u opsegu od 74 sata.

Sokolsko društvo i izazivanje Hrvata u Vinkovcima. Dana 26. juna 1926. izašla su u 4. broju »Hrvatske Riječi« u Vukovaru dva članka, povodom proslave Vidovdana po Sokolskom društvu u Vinkovcima i to

prvi: »Još jedan izazov hrvatskoga građanstva po Sokolskom društvu«, a drugi: »Proslava Vidovdana i izazivanje Hrvata.« — U prvom je članku obedio nepoznati pisac Sokolsko društvo, da kani prirediti bakljadu umirovljenom župniku dr. Mati Novoselu, a time da će povrediti osećaje ogromne većine vinkovačkih građana, a u drugom predbacuje društvu, što nije pozvalo Hrvatski Sokol u Vinkovcima na proslavu Vidovdana i da time sokolska uprava drsko izazivlje hrvatska društva. — Povodom toga dalo je društvo na oba članka ispravak, koje uredništvo nije htelo uvrstiti, nego tek na povedenu tužbu po Sokolskom društvu, pa je s urednikom »Hrvatske Riječi« sklopljena nagoda pred sudb. stolom za prvi članak: »Još jedan izazov hrvatskog građanstva po Sokolskom društvu«, dne 19. aprila 1927., da se obezujue uvrstiti u naredni broj svojih novina ispravak, te platiti Sokolskom društvu trošak zastupanja u iznosu od 1000 Din u 4 mesečna obroka. Taj ispravak je uvrstila »Hrvatska Riječ«, a glasi: »Nije istina, da namjerava Sokolsko društvo na Vidovdan, dakle na državni blagdan prirediti bakljadu umirovljenom župniku g. dru. Mati Novoselu. Mene kao Sokolsko društvo se apsolutno ništa ne tiče, čiji je politički pristaša g. dr. Mato Novosel, niti imade ova Vidovdanska proslava kao čisto Sokolska proslava kakve veze s g. drom. Novoselom. Nije istina, da ja imadem namjeru vredati bilo koga, a najmanje je istina, da želim vrijedati osjećaje ogrōmne većine vinkovačkih građana. Nije istina, da ja želim koga provocirati, da izbiju u gradu kakvi neredi, a najmanje je istina, da želim da mojom priredbom izrabim bilo ma što god u političke svrhe. Primate g. uredniče izraz našega poštovanja. U ime odbora: Starešina: Dr. Šumanovac, v. r. Tajnik: Dr. Marić, v. r. M. P.« Dana 4. maja 1927. bila je glavna rasprava pred kr. sudbenim stolom u Osijeku i glede drugog članka: »Proslava Vidovdana i izazivanje Hrvata«, te je optuženi Gustav Mizler, odgovorni urednik »Hrvatske Riječi« u Vukovaru, jer je uvidio, da će parnicu izgubiti, sklopio i gledé ove parnice nagodu i obezao se uvrstiti odnosni ispravak u drugom narednom broju svojih novina, te platiti priv. tužitelju Sokolskom društvu, trošak zastupanja u iznosu od 3000 Din u mesečnim obrocima. — Taj ispravak glasi: »Nije istina, da je Sokolsko društvo u Vinkovcima, preuzelo ulogu političke vlasti, već naprotiv je istina, da je Sokolsko društvo u Vinkovcima, od Oslobođenja ovaj istorijski i nacionalan dan proslavilo svake godine na dostojni način, i da državna vlast nije ni najmanje nikad zamjerke našla. Vidovdan je po našem Savezu određen kao Sokolski dan i svako ga društvo ima proslaviti što bolje može. Istina je, da je uprava Sokolskog društva pozivala svake godine ne samo javne oblasti, te sva mjesna kulturno-prosvjetna društva, pa i Hrvatski Soko, i da nikad nitko nije protestovao zbog mesta u povorci. Nije istina, da uprava Sok. društva nije pozvala Hrvatsku čitaonicu, možda se poziv momentano zametnuo, ali je naprotiv istina, da nije pozvala Hrvatski Soko u Vinkovcima. Pisac redaka cit. članka nije dobro informiran o odnošaju Jugoslovenskog Sokolskog Saveza i Hrvatskog Sokolskog Saveza. Hrvatski Sokolski Savez izdao je ove godine okružnicu br. 6, koja je publikovana i u »Politici«, prema kojoj zabranjuje svojim društvima, da sudeluju pri proslavama, koje Sokolska društva prireduju, isto tako je naš Savez Sok. društvima zabranio, da sudeluju kod priredbe Hrv. Sokola. Eto iz tih razloga nije uprava pozvala Hrvatski Soko. Oni mogu doći kao građani, ali kao korporacija

prema njihovoj okružnici ne mogu. Nije istina, da bi gg. dr. Marić i Crepić digli graju, da hrvatska društva bojkotiraju državni praznik. Nije istina, da su Crepić i dr. Marić separatisti, to im ne može nitko predbacivati. Nije istina, da Sokolsko društvo izazivlje drsko Hrvate, tim više, kad se zna, da je lanjske godine slavilo 1000 god. hrvatskog kraljevstva, i da je davalo t. zv. »Jubilarku« »Dolazak Hrvata« baš na Vidovdan ove godine što nijedno hrvatsko društvo dosad nije davalo, iz čega se ne može zaključiti, da Sokolsko društvo u Vinkovcima mrzi Hrvate, a pogotovo, da izazivlje, tim više, što se u Sok. društvu u Vinkovcima nalazi 60% Hrvata. Primite g. uredniče izraz našega poštovanja. U ime odbora: Starešina: Dr. Šumanovac, v. r. Tajnik: Dr. Marić, v. r. M. P.« — Priv. tužitelja Sokolsko društvo zastupao je u oba slučaja dr. Mišo Marić, odvjetnik, a optuženog g. Gustava Mizlera, zamjenik g. dr. Ivana Lončarovića, odvjetnika, g. dr. Franjo Gruber, odvj. perovodja u Vinkovcima.

IZ SOKOLSKE ŽUPE SUŠAK - RIJEKA

Već ovogodišnja glavna skupština župe odredila je smernice župskog rada za ovu narednu godinu dana. Te su se smernice još jače ustalile zaključkom glavne godišnje skupštine Saveza, koja je za našu župu odredila obvezatnim sudelovanje na V. pokrajinskom sletu u Ljubljani. Doduše radi toga morali smo odložiti svoj zasnovani ovogodišnji župski slet, ali će se zato održati sletovi manjeg opsega po okružjima, koji će ujedno biti i smotra priprema za pokrajinski slet u Ljubljani, dok će se u ljeti prirediti i jedan župski izlet u Rab. Želja je sviju, da se rad u ovoj godini oživi. No razume se da će konačni uspeh rada i nastojanja zavisiti o tome kakvo i koliko razumevanja će pokazati u župi učlanjena društva tokom ove radne godine. Da taj rad bude šta organiziraniji, to se župa podelila u tri okružja, jedno sa sedištem na Sušaku, drugo u Cirkvenici, treće u Srp. Moravicama. Prvo okružje pripravlja se marljivo. Tri puta sazvaio je TO župe članove i članice kao i naraštaj muški i ženski na Sušak da ih nauči vežbe određene za ovu godinu. Društva su se sva odazvala te bila zastupana sa lepim brojem vežbača i vežbačica. Tehnički odbor pregledao je sva društva prvog okružja. Drugo okružje priprema se za svoj okružni kao i pokrajinski slet te marljivo uvežbava zato određene vežbe. Treće okružje bilo je sazvano za dan 18. aprila u Ogulinu, no bila su zastupana samo društva Ogulin i Srpske Moravice, dok se ispričao samo Otočac. Inače u većini društva rade marljivo. Svojim radom naročito se ističe sokolsko društvo na Sušaku, koje radi kako na tehničkom, tako i na prosvetnom polju pa je uz razne priredbe spremilo i više zanimivih predavanja, od kojih je bilo najlepše što ga je održao brat Lujo Lovrić, slepi major, o Sokolstvu i njegovim zadacima. Inače u glavnom kako rekosmo rad je posvećen pripravama za V. pokrajinski slet u Ljubljani na kome župa misli istupiti sa 250 vežbača. Jedna od prvih priredaba sprema se sada okružni slet III. okružja u Ogulinu, koji je zakazan za dan 12. juna, a za koji su obvezatna sva društva ovog okružja. Kasnije 31. jula priredit će se drugi okružni slet na Plitvičkim jezerima, koji će slet poput prvoga biti spojen sa lakoatletskim natjecanjima. Dakako da će uz ovo biti i drugih društvenih i okružnih priredaba, koje će sve podići volju za rad i napredak Sokolstva u riječkoj župi.

IZ SOKOLSKE ŽUPE KRALJEVIĆA MARKA — SKOPLJE

Naše divno Skoplje svakim danom razvija se kao lepa cvetna gradina. Ono ne napreduje samo u svojoj spoljašnjoj formi, već i na polju kulturnom. Jedna zavidna kulturna tekovina ukrasila je Skoplje, a to je novi sokolski Dom. Ma da spolja nedovršen, njegove unutrašnje prostorijske izgrađene su i u njima već struji sokolski život sličan jednoj ogromnoj košnici. I divota je bila pogledati male Sokoliće i Sokole, kako su radosno i sa strahopočitanjem ušli u svoj novi Dom. Milota ih bilo vidjeti, kako sa istaknutim grudima izvode svoje vežbe, a svakome iz očiju kao da se čitalo: »ovo je naš hram na čijem se izvoru napajamo i čelićimo naše mišice, osvežavamo svoju dušu, stvaramo bratsku ljubav i slogu na ponos svoje dične otadžbine.« Namera nam bila da baš ovim rečima zabeležimo ovu dragocenu tekovinu, koja služi na ponos Dušanovom Skoplju, tekovinu, koja na Jugu dominira i koja će u skorom vremenu, kao bujni rasadnik proneti širom Juga jedinstvo, bratsku ljubav i slogu. Starešinstvo župe preduzelo se da sprovede energičan i smišljen rad na širenju i izvođenju sokolske ideje u južnoj Srbiji. I baš podizanjem ovog Doma omogućen je ovakav značajan kulturni i nacionalni rad. U Domu se sada okupljaju Sokoli i Sokolice i pod vodstvom svoga staroste brata Dragutina Veličevića svakodnevno sa puno revnosti vežbaju, razvijaju i jačaju svoju telesnu i duhovnu snagu. Od kako je društvo 5. marta o. g. ušlo u svoj Dom i tu otpočelo vežbanjem, od tada se sve više i više prijavljuju novi članovi, postaje sve veće i oduševljenije kolo braće i sestara punih žudnje za sokolskim telesnim i moralnim vaspitanjem. U tu svrhu za prvi mah bila su organizovana sokolska posela na kojima se održao ciklus predavanja o sokolskoj ideji. Osim toga velika oskudica u tehničkim vodama sklonula je župu, da organizuje prednjačku školu za prednjake sokolskih društava. Da isti budu što jače ustaljeni u sokolskoj ideji, župa je pozvala brata Dušana Bogunovića, da održi nekoliko predavanja i on je u sokolskom Domu održao tri predavanja i to: »narodna pesma i sokolska misao«, onda »ideologija Sokolstva i nacionalni državni problem«, dok je trećem predavanju bila tema »slovenska misao i Sokolstvo«. Osim toga održao je uspela predavanja o Sokolstvu u učiteljskoj školi i u školi finansijske kontrole u Skoplju. Intenzivan rad članova sokolske župe i društva daje nam garancije, da će sokolska ideja iz Dušanovog Skoplja imati oblesak duž Vardara i preko Šare i da će Skoplje iduće godine na dan oslobođenja i ujedinjenja na pokrajinskom sletu dostojno dočekati ujedinjenu braću.

IZ SOKOLSKE ŽUPE VOJVODE HRVOJE — SPLIT

Sav rad župe momentano je skoncentrisan u pripreme za ovogodišnji slet naraštaja. Do ovog sleta deli nas još samo dva meseca, pa stoga i župa radi punom parom, da slet bude dostojan njezinih dičnih tradicija. Interes među naraštajem župe Split upravo je ogroman. Vrlo siromašna seoska društva prijavljuju neočekivano lepi broj naraštaja. Baš obzirom na ovakova društva vidi se sada dobra strana zaključka tehničkog odbora župe, što je za natecanja odredio vežbe, pristupačne i seoskim društvima, koja nemaju vežbačkih sprava. Svakako će i ovo doprineti podizanju moralne vrednosti Sokolstva u očima našeg seljaštva. I čini se da je baš

priredba ovog sleta oživila u punoj meri rad po župskim sokolskim društvima. Taj rad kao župski predvodnik vodi sokolsko društvo u Splitu. Javnost taj rad poznaje i od pre, ali ga u punoj meri upoznala na ovoj godišnjoj društvenoj Zrinsko-Frankopanskoj akademiji, koja se može smatrati jednom od najuspelijih društvenih priredaba, koje su do sada bile priređivane u sokolskom Domu. U prisustvu predstavnika svih mesnih vlasti i društava i pred dupkom punom dvoranom sokolski muški zbor je otvorio večer sa državnom himnom. Zatim je brat K. Bego održao prigodan proslav. Onda su sledile koncertne tačke, dok je muški naraštaj izveo nekoliko lepih skupina, a ženska deca precizno su izvela proste večer. Sama priredba završena je prikazom »Nada Istra«. Na 8. maja društvo je priredilo izlet na Marjan. Učestvovala su sve kategorije sa zastavama, pevačkim zborovima i fanfarom. Pre polaska pred postrojenim kategorijama starešina župe dr. Buić prikazao je značenje splitskog Sokola od osnutka do oslobođenja i njegovu veliku zadaću u ujedinjenoj domovini. Brat Roca setio se topličkog ustanka. Iznio je uzroke ustanka, heroizma i žrtve i svršio sa verom u jugoslovensku zajednicu na Balkanu. Na koncu je starešina splitskog društva brat dr. Lavš govorio o sokolskoj disciplini u kojoj leži uspeh i napredak. Čitavom ovom slavlju i veselju prisustvovali su i česki gosti, koji su oduševljenjem pozdravljali splitski Soko. Društvo je i opet doživelo težak udarac, jer se iz redova njegovih za uvek izdvojio jedan od redko ugledne braće brat Vinko Kisić, novinar, urednik »Novog Doba« u Splitu. Ne samo Sokolstvo, već i domovina pretrpili su njegovom smrću težak udarac. Ta u njemu gubi uzornog građanina cela Jugoslavija, a u prvom redu njegova ljubljena Dalmacija. Od rane mladosti posvetio se pokojni brat Kisić predano službi javne reči. On, proganjan radi omladinske manifestacije narodnog otpora, mora se teško boriti za život. Jugosloven dubokog osećanja i vere, a bez bučne frazeologije; patriota, koji u ujedinjenoj domovini nije tražio ni položaja ni koristi, iskren pobornik državnog i narodnog jedinstva, svojim je radom zadužio otadžbinu u najteže doba. A zadužio je i Sokolstvo. Neprocenive su usluge koje je učinio Sokolstvu, otvarajući drage volje i u svako doba stupce »Novog Doba« sokolskim radnicima i institucijama. Za većih i značajnijih priredaba znao je posvetiti i po čitave brojeve Sokolstvu u obliku svećanih izdanja. Bratu Vinko Kisiću neka bude trajna uspomena u redovima Sokolstva, jer je to zaista u punom opsegu zaslužio. Večna mu slava!

Sokolsko društvo u Makarskoj. U toku prošlog meseca, naše je društvo održalo dve korisne i uspele priredbe. I to: 24. i 25. travnja održao je brat Vlade Lalić javno, propagandističko predavanje, u dva dela, »O VIII. Švesokolskom Sletu u Pragu«. I ako je bilo prošlo već punih devet meseci od završetka tog sleta, uspeo je br. Lalić, da sa svojim lakim stilom i zanimljivim opisivanjem organizacije sleta, sletskih svečanosti i svega sletskog života, privuče pažnju i interesovanje slušača, na ovu najveću sokolsku priredbu. Govorio je, ne samo o onome, što se je događalo u Pragu za vreme sletskih svečanosti, nego opširno, i o svemu onome, što je predhodilo sletu i što je, uopšte, bilo s njime u vezi. Tako je dao zaobljeni i uspeli prikaz veličajnog praškog sleta, sliku svega onoga, iz čega je i kako začel, izveden i sa kakovim uspehom završen taj najgrandiozniji, najveličanstveniji i najuspeliji trijumf

sokolske misli i snage. — Sretna je bila namisao, da se ovakovo predavanje održi i kod nas, a to tim više, što je ono donelo lepu korist za opštu sokolsku stvar, a time je i postignut onaj cilj, što ga htismo i želismo postići sa ovim predavanjem. Poseta je bila dobra, od građanstva i svijuu društvenih kategorija, naročito prvi dan.

30. travnja priredili smo večernju akademiju, u počast mučeničke smrti naših narodnih heroja Zrinskog i Frankopana. Predavanje o uroti Zrinsko-Frankopanskoj, održao je brat Hinko Urgjević, vrlo lepo i uspelo, ostali dio programa bio je isključivo tehničke sadržine. Istupile su sledeće kategorije: 1. Zenska deca — proste vežbe za naraštajski župski slet u Splitu; 2. Muška deca — proste vežbe za naraštajski župski slet u Splitu; 3. Muški naraštaj — vežbu »U boj«; 4. Ženski naraštaj — proste vežbe za naraštajski župski slet u Splitu; 5. Članice — vežbe batinama od br. Borasa; 6. Skupine — muški naraštaj. Sve vežbe izvedene su veoma uskladenno i efektno, a neke od njih morale su biti opetovane, na zahtev i divljenje gledalaca. Dok zato ide velika zasluga požrtvovnoj braći prednjacima, divimo se, više, našem sokolskom naraštaju i deci te im čestitamo na priznanju, što ga i ovom prigodom zado biše od građanstva i nas starijih Sokola, koji smo za njima, na žalost i veliku štetu, u mnogočem zaostali u sokolskom radu, a naročito u sokolskoj telovežbi. Moralni uspeh proslave postignut je, u glavnome, i to nas zadovoljava. Poželjan je mnogo bolji odaziv članstva. Materijalni uspeh, prema prilikama zadovoljavajući. U ostalom, ovom prigodom — nije nam ni bio ciljem.

Soko.

IZ SOKOLSKE ŽUPE KRALJA PETRA OSLOBODITELJA — TUZLA

Naša župa ove se godine dala na istrajni unutarnji rad, kako bi što jače sprovela organizaciju po društvima i njih pridigla na onaj nivo na kojem trebaju da budu jaka sokolska društva. Radi tehničkih i drugih poteškoća odustalo se od ovogodišnjeg župskog sleta. Ali to ne znači, da je naš rad lakši i manji. Naprotiv naš je rad tim postao opsežniji, jer smo odlučili da priredimo lakoatletske utakmice i okružne sletove, za koje treba mnogo istrajnosti i rada. Na lakoatletskim utakmicama tačno će se izmeriti tehnička snaga i rad pojedinih društava. Zato se i spremamo za okružne sletove, ali ne radi vlastite razonode, nego da kao celina manifestujemo našu izvežbanost, snagu i disciplinu. Odlučeno je da se održi i 14-dnevni prednjački tečaj, a onda da se obavi pregled rada i stanja po društvima. Ovaj je i u većini izvršen, pa je za prvi puta bio više informativnog, nego li strogog kontrolnog značaja. Lep i uspešan rad razvija prosvetni odbor župe, koji si preduzeo da za ovu godinu sprovede velik program rada, koji se sastoji oko vaspitanja vežbaćeg članstva, zatim da se razvije propaganda za Sokolstvo putem sokolskih predavanja i štampe, da se unaprede društvene knjižnice, poradi na suzbijanju alkoholizma i da se promiče sokolska štampa. Održano je više predavanja o Sokolstvu sa spioptikonskim prikazivanjem, a društva sve više pokazuju jak mar i dobru volju do istrajnog sokolskog rada.

IZ ŽUPE KRALJA PETRA SVAČIĆA — ZAGREB

Akademija Sokolskog društva I. u Zagrebu. Već kroz nekoliko godina slavi zagrebačko Sokolsko društvo I. dan pogibije Zrinskog i

Frankopana priređujući na taj dan ili uoči njega akademiju u Narodnom kazalištu. Na ovakovim akademijama videli smo uvek ukusno odabrane i odlično uvežbane tačke, koje su izvadale sve kategorije članstva, naraštaja i dece. Tehnički i moralni uspeh je uvek bio veoma velik, a i materijalni, jer je građanstvo uvek rado posećivalo sve priredbe Sokola I., a naročito ovu akademiju. Tako je i ove godine 29. aprila održana akademija u slavu narodnih mučenika Petra Zrinskog i Frane Krsto Frankopana. Već u 20 sati bilo je veliko gledalište puno odličnog zagrebačkog građanstva. Zvukovi Zrinsko-Frankopanke navestiše početak programa. Orkestar muzike Savske Divizije pod ravnanjem brata Vidošića već je u prvoj tački pokazao što znađe. Starešina društva Dr. Lazar Car progovorio je prisutnima o značenju proslave zahvalivši se publici na brojnom odazivu. Preludij »Frankopanka« kompozicija je brata Vidošića i može se reći da je postigao potpun uspeh koliko po kompoziciji, jer je odgovarala duhu ove prigode, toliko izvedbom odličnog orkestra. Posle toga izvađan je gimnastički t. j. najveći deo programa. Valja konstatovati, pre nego što razmotrimo pojedine tačke, da su sastavi ove godine za čitavu klasu teži nego lani, a izvedba je pokazala naročito kod ženskih sastava da je opšta rutina vežbajućih znatno porasla. Dakle napredak za čitav stupanj. U ovome delu izvođeno je 11 tačaka, sa duljim odmorom posle pete tačke. Očenašek — Pospišilove sustavne ritmičke vežbe muške dece od 10—14 g. pokazale su nam elemente ritmičkih gibanja rukama, nogama i trupom. Odvežbalo ih je 20 dečaka s velikom voljom i dobro. Vukotić-Vidošićeva »Barcarolu« odvežbala su ženska deca od 10—14 g. obučena u mornarska odela. Gibanja su dobro odabrana, no sam završetak mogao bi da bude efektiniji, glazba ugodna, a često menjanje svetla nije izvođeno sa dovoljno pažnje, cela izvedba dobro uvežbana. Pechlatova »Počkay: Ples s vencima u kolu prikazalo je 8 naraštajki u krugu oko statue Venerine. Odgovarajući kostimi, dekoracije i pravilno osvetljenje pozornice još su pojačali vanredno sigurnu izvedbu gracioznih i lepo građenih naraštajki. Publika je oduševljena aplaudirala. Vežbe članova za ovogodišnji pokrajinski slet u Ljubljani izvelo je 16 snažnih članova. Ove vežbe, premda su sastavljene za masu traže od vežbača dobar sluh, te elasticitet zglobova i mišića. Ritmički impulzi došli su pri izvedbi do punog izražaja, a pokrivanje, koji je ovde naročito osetljivo, bilo je također pravilno svladano. U ovim vežbama uopšte nema odmora, a izdržaji su vrlo kratki. Vežbe na brvnu radilo je 8 naraštajki bravurozno i sigurno, te je očigledno da bi one daleko težu stvar lako svladale. Balans u »vagama« bio je savršen. Posle odmora vežbalo je 12 članica sletske ljubljanske vežbe. Njihove kao i članske vežbe sastav su brata dr. V. Murnika, te pokazuju mnogo sličnosti u gibanjima, naravno samo u osnovi, jer su drugo ženska, a drugo muška gibanja, a sigurno je to autor i želeo. Glazba je za obe vežbe od S. Vidmara, te je vanredno impulzivna i ne samo da odgovara svim nijansama pokreta, nego podiže i raspoloženje vežbajućih. Članice pokazale su potpunu uvežbanost, naročito skupnu i eleganciju. — Holččkova »Matejovec: Vežbe trakom prikazale naraštajke. Trakovi su bili u bojama jugoslovenske trikolore, koja je čas lepršala u rukama mladih naraštajki, a čas bila razapeta, što je pobuđivalo kod publike živ efekat. Inače su pokreti odviše mirni za ovako

žive vežbačice, no to je opet davalo stanovito dostojanstvo samoj izvedbi.

»Carmen« Dr. V. Murnika jednu od najtežih tačaka večeri odvežbalo je 9 stasitih naraštajaca sa članom, znanjem i silnom doteranošću. Marš toreadora i borba s bikovima prikazana je simbolički u ovoj vežbi i nadasve brzim pokretima. Popularna muzika »Carmena« i frapantna izvedba naraštajaca elektrizovaše publiku, koja je burnim aplauzom i poklicima tražila ponavljanje. Tačka je kasnije ponovljena. Vrhunac tehničke vještine pokazaše članice kod vežbi snežnim loptama. Lopte su bile bele, a visile su na trakovima $\frac{1}{2} m$ dugim. Izvadale su s njima razne velike, srednje i male krugove čelne i bočke u svim položajima ruku, te razne poskoke nogama. Teška unakrsna mala kruženja u vagi spašavaju među najteže elemente ove vežbe, a izvedena su vanredno vješto i sigurno. Videli smo ovdje dobar sustavan training individualni i skupni. Pri izvođenju vladao je jedan duh među vežbačicama, koji je pojačan savesnošću i brižnom pažnjom. Tačka je požela zasluženi uspeh, jer je i publika shvatila njezinu težinu, koju su vežbačice s lakoćom apsolvirale. Ovo je sastav Holečkove, glazba Matejovec. Zatim nam pokaza 9 članova čuveni Murnikov »Turski marš« po glazbi Beethovena. Orijentalski skroz ritmički motivi glazbe izazivali su silno brze ritmičke pokrete svih telesnih delova vežbača. Vanrednom elegancijom, izdržljivošću i svežinom otplesaše članovi ovaj možemo reći ples. To je već vrhunac živog ritma, koji i na gledaoce sugestivno deluje. Ovaj sastav traži odabrane vežbače, kojima je ritam prirodan. Burno odobranje zaorilo je gledalištem. — Priredba je završena »Alegorijom« po Vilharovoj pesmi »Slovenac, Srbin i Hrvat«. Najpre izvode 3 trojke vežbača simbolički sastav dr. Murnika po ritmu i tekstu pesme, a zatim na reči: »Naš barjak nepobediv...« ulazi na pozornicu članstvo i naraštaj sa svojim barjakom, daju pozdrav publici rukama, a na reči: »Slovenac, Srbin i Hrvat za uvek brat i brat« otvara se u pozadini zastor iza koga stoji na postolju busta našega kralja, oko nje sokolska deca, svi se okreću prema njoj i daju pozdrav. Efekat ovoga prizora upravo je neopisiv razdragani i oduševljeni gledaoci postadoše tako jedna celina sa Sokolima na pozornici. Time je ova lepa priredba dovršena uz ovacije kralju, naciji i Sokolstvu.

Boro Vuksan.

Sokolska proslava poljskog dana u Zagrebu. Velike, prave slavenske manifestacije vrše u Zagrebu skoro isključivo jugoslovenski Sokoli. U subotu 7. maja priredilo je zagrebačko Sokolsko društvo I. u svojoj dvorani poljsko veče u počast bratskom poljskom narodu povodom proslave osnutka prvog poljskog sokolskog društva. Proslavi su prisustvovali poljski i čehoslovački konzul, armijski, divizijski i konjički general, komandant mesta. Program je bio odlično sastavljen i izveden. Vojna muzika ponajpre je odsvirala poljsku himnu, koja je saslušana stoječki uz gromko klicanje poljskoj braći. Iza toga otpevalo je akademsko pevačko društvo Mokranjčev rukovet. Zatim je brat profesor dr. Ilešić održao vrlo iscrpivo predavanje o Poljacima. Onda je sledio koncertni deo programa, u kojem su nastupili umetnici i umetnice: Zinka Vilfan-Kunc, operni pevač Aleksandar Griff-Trzecizeki. Konačno su došle na red baletne tačke u kojima su nastupili članovi baleta zagrebačkog pozorišta

otplesav poznati poljski ples »Krakowiak« i poljsku mazurku. Uopšte poljsko veče je bila ukusno stilizovana manifestacija slavenskog bratstva, produžena posle programa u nevezanu zabavu s igrankom. Prisutni su Poljaci mogli da osete kakvim otvorenim i dubokim polnofilstvom odiše jugoslovensko Sokolstvo u Zagrebu. K.

Sokolsko društvo u Novoj Gradiški priredilo je 30. aprila na dan smrti Zrinskog i Frankopana svečanu akademiju. O njihovoj ličnosti kao i o zaslugama u borbi za prava naroda govorio je brat Dušan Novaković. Posle predavanja izveden je gimnastički raspored. Nastupili su članovi svih kategorija. Sve su vežbe izvedene skladno, tačno i s velikim razumevanjem. I jedan i drugi naraštaj, kao uvek, pokazao se najbolje, zahvaljujući radu njihovih prednjaka brata Milojevića i sestre Hajekove. Ova je priredba svakako jedan moralni i materijalni plus u radu ovog društva.

IZ BANATSKE ŽUPE — VELIKI BEČKEREK

Župski slet. Banatska sokolska župa priređuje 28. i 29. maja o. g. svoj VI. slet u Vršcu. Ovom će prilikom vršački Soko razviti svoju zastavu. — Sletu će prisustvovati 22 sokolska društva iz Banata, vojska, srednje i osnovne škole. Pojedine tačke imaće više stotina vežbača. — 28. je doček gostiju, tekmičenja naraštaja i u večer akademija. — 29. je glavna proba, povorka, osvećenje zastave, zajednički ručak, javna vežba i u večer zabava. — Sletski znak vredi kao ulaznica za sve priredbe. — Za prehranu ima se svako sam brinuti. Nastamba zajednička. Ko želi, da mu se rezerviše stan, neka se javi sletskom odboru u Vršcu.

KRONIKA JUGOSLOVENSKOG SOKOLSTVA

Sokolsko društvo u *Bjelovaru* svečanim je načinom proslavilo uspomenu velikih narodnih mučenika Zrinskog i Frankopana. Društvo je priredilo selo sa predavanjem brata Šrama: Jugoslovenstvo i njegovo poimanje o Sokolstvu — Sokolsko društvo u *Brodu na Savi* isto je održalo Zrinsko-Frankopansku proslavu na kojoj je svečano pomen slovo narodnim velikanima održao starešina društva brat dr. Laza Čelap, a onda su deca odvežbala »devetku«, ženski je naraštaj nastupio u vežbama sa čunjevima, a članice u ritmičkim vežbama. — Sokolsko društvo u *Mitrosvici* iz redova svoga članstva izgubilo je vrednog brata dra. Nenada Nenadovića, lekara, koji je u vršenju svoje lekarske dužnosti umro naprasnom smrću. Sahranjen je uz veliko učestvovanje svih građana i članova sokolskog društva, koje gubi u njemu jednog od dobrih svojih članova. Neka mu je laka zemljica! — Sokolsko društvo u *Šapcu* na Gjurjjev dan svečano je proslavilo svoju slavu. U zoru su članovi korporativno otišli na uranak, a po povratku u grad, oko 11 sati pre podne izvršeno je na letnjem vežbalištu svečano sećenje kolača u prisustvu predstavnika vlasti, korporacija i mnogih uglednih građana. — U sokolskom društvu u *Celju* predavao je profesor Orožen o temi »kratak pregled poljske republike«. Na žalost predavanje nije bilo posećeno, kako se to očekivalo. Celjski Soko baš ove godine mnogobrojnim predavanjima razvija hvalevredan kulturni rad. — Sokolsko društvo u *Dubrovniku* primilo je od gđe. Mine Odak na dar Din 500, koje je ista poda-

rila da počasti spomen na svoga muža, dugogodišnjeg člana i jednog od utemeljača dubrovačkog Sokola. Manje darove doprinela su još i neka druga lica, kojima svima hvala. — Sokolsko društvo u *Beogradu* priređuje u danima od 22. do 24. maja sokolsku izložbu na kojoj će se izložiti razni sokolski predmeti, spomenznakovi, literatura, sprave, diplome i venci. — Sokolsko društvo u *Varaždinu* priredilo je sokolsko veče u spomen narodnih mučenika Zrinskog i Frankopana. Braća Belčić i Desaty održali su lepe prigodne deklamacije, naraštaj je skladno odvežbao vežbe za V. pokrajinski slet u Ljubljani, a članice Borasove vežbe sa štapovima. Vrlo se svidela Pirkova »Makova žetva«, što ju je izveo muški naraštaj. Osobito su se odlikovale naraštajke u svojim vežbama, a članovi opet izvedbom svoje »sedmice«. Proslava je uspela u moralnom i materijalnom pogledu. — Sokolstvo moravske župe sudelovalo je proslavi 10-godišnjice topličkog ustanka u *Prokuplju*. Kod same svečanosti izrekao je lep govor starešina sokolskog društva u Nišu brat Radošvan Dimitrijević. — Sokolsko društvo u *Šibeniku* upravilo je prigodom proslave topličkog ustanka svečanom odboru brzojav sledeće sadržine: »Slaveći junake pobornike osvećenog Kosova i očeve naše slobode, svim srcem pridružujemo se opštem slavlju.« Jednako je i starešinstvo sokolske župe Zadar-Šibenik otposlalo brzojavku: »Neustrašivim herojima, najslavnijim pobornicima slobodarske ideje, neka je slavna uspomena.« — Sokolsko društvo *Preko* podareno je sa strane Nj. Vel. Kraljice Marije zastavom. Ovim darom i ovom pažnjom sa najvišeg mesta članovi društva su ushićeni, a to tim više, što je ova zastava, koja će im služiti za njihov podstrek i budućem naraštaju, prva zastava, koju je Nj. Vel. Kraljica Marija podarila Sokolstvu. Zastava će se razviti 7. augusta, koji će dan biti neizbrisiv u povesti društva Preko.

••••• IZ SLAVENSKOG SOKOLSTVA •••••

ČEHOSLOVAČKO SOKOLSTVO

Kratke vesti iz Čehoslovačkog Sokolstva. Otposlana su pravila, uputstva i sva ostala sokolska literatura Sokolu u Temešvaru, koji ima služiti kao uzor za Rumunjsku. — U spomen umrloga brata Jana Hillera zaključeno je izdati »Hillerov Zbornik« u koji će ući izabrana njegova dela. — U njegov spomen dala je ČOS načiniti i »Hillerovu spomen značku«; sva društva imaju svim kategorijama održati kratko predavanje (nagovor) o bratu Hilleru. — »Sokolsky Vestnik« službeno glasilo ČOS raspisao je natečaj za dva kratka predavanja pred vrstom za naraštaj. Tema predavanja za naraštajke je »Dječaci, ne pušite« i za naraštajke »Učite se kućanstvu«. — ČOS darovala je Sokolu u Sofiji 1000 Kč za gradnju Sokolskog Doma. —

Pripreme čehoslovačkog Sokolstva za Olimpijadu. ČOS održala je prva izborna natecanja svojih vežbača za dogodišnju olimpiadu u Amsterdamu. Od prijavljenih 51 vežbača došlo je na natecanja njih 48. Uspeh natecanja bio je sledeći: 1. Vácha Ladislav, Zlin — župa Hanačka sa 95-12 bodova, 2. Šupčík Bedřich Brno I, župa Machalova sa 91-75, 3. Lefler Emanuel Brno I, župa Machalova sa 90-62, 4. Gajdoš Jan Brno I, župa Machalova sa 90-37, 5. Veselý Václav, Soko praški sa 89-75, 6.

Vidlak Leopold Vinohrady sa 88-62, 7. Skála František, Vinohrady sa 86-50 i tako dalje redom. Poslednji je ocenjen sa 49-50 bodova.

»Učme se Srbochorvatsky.« U 18. broju »Věstníka Sokolský« a povodom članka brata Bíme u kome je pledirao zato da se uči ruski jezik, zagovara brat M. T. da čehoslovački Sokoli uče naš jezik. To imade svoju praktičnu vrednost: oba naroda teže za što većim zblizenjem, naročito se to opaža u oba sokolska Saveza, češki izletnici dolaze u velikim masama u naše strane, pa će im poznavanje našeg jezika biti od velike koristi, a i narodno-gospodarski razlozi govore za ovaj predlog. Za sada pitanje sporazumevanja među Slavenima dalo bi se najlaglje rešiti tako, da bi svaki Slaven znao još po koji slavenski jezik osim materinjeg.

POLJSKO SOKOLSTVO

Na obranu poljskog Sokolstva istupilo je Starešinstvo češkog kroja u svom vesniku, a na napadaj »Svaza Opravcu Republiky Polske«. Ono dokazuje, da je Sokolski duh bio onaj, koji je probudio narod iz mrtvila k novom životu, napominje i učestvovanje Sokolstva u borbi za slobodu u svetskom ratu i u najnovije doba. Bez sokolskih redova, veli, ne bi bilo današnje velike Poljske. Oni, koji tvrde, da je Soko povodom i uzrokom stalnih unutarnjih meteža, mogli bi imati samo tada pravo, kad bi isti imali uvek na umu prisegu vernosti narodu. Temelji Sokola su čvrsti i stalni. Njih ne potresa ni pucnjava po varšavskim ulicama, niti majski prevrat. Sokolska zadaća posvećena je uzgoju zdrave mladeži, disciplinovane u uverenju i pripravi za obranu Poljske.

RAZNO

Čehoslovačka odlikovanja jugoslovenskih Sokola. Predsednik čehoslovačke republike odlikovao je veći broj sokolskih radnika. Tako su redom beloga lava V. stepena odlikovani: Dr. Viktor Murnik, Mirko Ambrožič, Dr. Riko Fux, Miroslav Vojinović, Dragutin Šulce, Joža Trdinova, Dana Ilićeva, Anuška Jug-Cigojeva. Brat general Cvetković u Beogradu odlikovan je ordenom beloga lava drugoga reda, pukovnik Knežević, koji je na praškom sletu komandovao odelenjem naše vojske, ordenom beloga lava trećega reda, a brat Pera Lazarević, starešina beogradskog Sokola I. poveljom. Braći i sestrama, koji stalno borave u Beogradu odlikovanja je izručio osobno u čehoslovačkom poslanstvu poslanik g. Šeba.

Nemački general o jugoslovenskom Sokolstvu. Nemački general Taysen izdao je zanimivu knjigu »Das jugoslavische Problem« u nakladi Mittler, Berlin, S. W. 68, Cena 3-80 marke. U knjizi se uz statističke podatke iznose svi važniji događaji u našoj državi i promene iza svetkog rata, kao i spor sa Italijom. Pisac opisuje potanko, kako je veliki upliv imalo Sokolstvo za nacionarno ujedinjenje i oslobodenje južnih Slavena. Osim istorijskog prikaza o našem Sokolstvu, navada današnji porast sokolskih društava i opisuje tok sleta splitske župe god. 1926. Preporučuje Nemicima da marljivo proučavaju naše prilike i da nađu dobre veze sa Jugoslavijom. Knjiga je stvarno pisano i odlikuje se poznavanjem naših prilika.

Javna vežba ljubljanskog društva. Po treći puta ove godine namestila je ljubljanska srednjoškolska omladina da nastupi pred širom jav-

nošću, da u lepom telovežbenom nastupu pokaže plodove svoga rada po školskim vežbaonicama. Izabrala si mjesec maj, kad sve oko nas buji i cvate. Lepšeg mesta za nastup, nego je to letno vežbalište ljubljanskog Sokola nije si mogla izabrati. I sve je bilo pripravljeno za nastup za nedjelju 8. maja, a pokusi od dan pre pokazali su da će vežba uspeti i brojem i izvedbom. No Jupiter Pluvius ugrabio je omladini njeno veselje. Nastup se usled kiše morao odgoditi i bio je određen za utorak 10. maja. I sabralo se mnogobrojno općinstvo. Vreme je bilo nestalno, ali nitko nije slutio da bi moglo ometi vežbe. U zastupstvu ministra prosvete došao je na vežbu inspektor ministarstva prosvete brat Vojinović, starosta JSS brat Gangl, zastupnici vojske, svi ravnatelji srednjih škola i velik broj Sokola i Sokolica. Priredbu je vodio predsednik učitelja gimnastike za Sloveniju brat Bajželj, kome su požrtvovno pomagali ostali učitelji i učiteljice gimnastike. Sama vežba započela je izvedbom muške dece nižeg odeljenja, kojih je nastupilo 1000 i vanredno tačno izveli su proste vežbe. Za njima je nastupilo 600 ženske dece nižeg odeljenja, koje su također vežbale proste vežbe. No već kod ove vežbe počela je sipiti kiša, tako da su se morale vežbe na spravama odkazati. Kad su pako nastupila pojedina odeljenja pojedinih škola za stafetno trčanje, stala je padati tako silna kiša, da je postao iluzornim svaki nastavak vežbe. Šteta da je vreme onemogućilo daljni nastup 600 dečaka i 450 učenica te nastup u posebnim prostim vežbama učenica svih triju ljubljanskih gimnazija, jer je tako izostao onaj pravi pregled telovežbenog rada na ljubljanskim srednjim školama. No i iz ovih nastupa, koji su bili izvedeni, vidjelo se kako je taj rad velik i plodonosan.

Mi i Česi. Naklada našega službenog »Sokolskog Glasnika« iznosi 3000 brojeva, naklada »Sokolica« i »Naše Radosti« saveznih sokolskih glasila nije nam poznata. Tako je kod nas, a evo Vam kako je u tom pogledu kod Čeha. Ove godine pretplaćeno je tamo 46.000 na »Sokolsky Vestnik« (službeno glasilo ČOS za članstvo) 11.500 na »Cvičitelka« (savezno glasilo tehničkog odbora ČOS za članove) 7900 na »Cvičitelku« (glasilo TO za članice), 19.017 na »Sokolske besedy« (glasilo ČOS za naraštaj), te 25.550 »Vzkrišeni« (glasilo ČOS za decu). Broj pretplata porastao je prema lanjskoj godini: Sokolski Vesnik 1000, Cvičitel 1300, Cvičitelka 20, Sokolske Besedy 5000, te Vzkrišeni 1100. Osim ovih saveznih glasila izdaju mnoge župe svoja župska glasila tako, da se svakoga meseca *razašilje članstvu 266.900 komada* sokolskih časopisa. Bratska čehoslovačka država broji otprilike isti broj stanovnika kao i naša. Tamo se ali čita 266.900 komada sokolskih časopisa, a kod nas *proda(!)* — odnosno *razašilje* od prilike 10.000 komada. Mi smo se svi bez iznimke divili lanjskom svesokolskom sletu u Pragu, divili smo se sokolskoj svesti braće Čehoslovaka i onom najmanjem i onom najstarijem. Mnogi se je biće pitao: kako je to moguće? U gornjim brojevima naći ćete odgovor. Ni tamo nije učinjeno to preko noći. Potrajalo je i pedeset godina dok su Česi šireći sokolsku štampu odgojili svoje Sokole. No kod nas to ide očajno sporo. Budemo li i nadalje posvećivali toliko pažnje oko raširenja naše štampe, proći će i sto godina da se ne ćemo mnogo dalje krenuti. No nije krivnja na vrhovnim sokolskim instancama — već na župama i društvima, koja na sve opomene i pozive Saveza ništa u tom pravcu ne čine.

mk.

IZ INOSTRANIH TELOVEŽBENIH ORGANIZACIJA

Olimpijada u Amsterdamu god. 1928. Olimpijade priređuju se svake četvrte godine. Prva je bila obdržavana god. 1896. u Ateni, 1900 u Parizu, 1904. u St. Louisu, 1908. u Londonu, 1912. u Stockholmu, 1920. u Anversu, 1924. u Parizu, a sledeća održat će se na godinu u Amsterdamu. Organizator ove olimpijade, holandski olimpijski komitet pozvao je zvanično nacionalne Olimpijske odbore, njih 41, da prisustvuju olimpijskim igrama i svečanostima u Amsterdamu. Do sada zvanično najavile su svoje sudelovanje: Belgija, Austrija, Čile, Njemačka, Kanada, Finska, Egipat, Francuska, Jugoslavija, Norveška, Švicarska, Letonska, Poljska i Čehoslovačka. Istovremeno pozvao je komitet svetsku štampu, da pomogne svojom saradnjom rad i uspeh Olimpijade. Po prijavama očekuje se, da će za vreme igara biti u stadionu stalno 600—800 dopisnika. Osim toga komitet je razaslao prospekte i programe igara na svim svetskim jezicima i uspeli plakat, delo umetnika J. Roversa. U vezi sa sportskim i gimnastičkim priredbama organizovat će se u blizini stadiona velika internacionalna izložba za umetnička dela, koja obrađuju razne teme sporta i gimnastike. Nadalje su raspisane nagrade za slikarstvo, kiparstvo i glazbu. Po nacrtima arhitekta J. Wilsa gradi se veliki olimpijski stadion sav od cementa. Staza za trčanje već je gotova. Naše Sokolstvo takoder će nastupiti na ovoj olimpijadi, pa su sa strane tehničkog odbora Saveza u tom pogledu poduzete već sve predpripreme. Kao novost za naše Sokolstvo je činjenica da će ovaj puta po prvi puta na natecanja u Amsterdam krenuti i sestre sa posebnim svojim odeljenjem.

Talijani i Olimpijada u Amsterdamu. Savezno s pripravama za natecanja na idućoj Olimpijadi, koja će se održati 1928. god. u Amsterdamu, talijanska je vlada preuzela nadzor nad športovima i stavila ih pod oštru disciplinu u svrhu da talijanski športovi dadu pri tim natecanjima maksimum mogućnosti uspeha. U tu svrhu vlada je ove godine odredila pola milijuna lira. Kc—

Belgija. U gimnastičkim časopisima još se uvek piše o prošlogodišnjem praškom sletu. U istima se donose takoder informativni članci o organizaciji Sokolstva. — Belgijski gimnastički Savez zaključio je, da preradi u narodnom duhu svoje nazivoslovje. Statistika belgijskog gimnastičkog Saveza izgleda za 1926. god. ovako: 8 župa sa 206 društava (1925. god. 212) sa 14.990 članova (1925. god. 15.417). — Savezno glasilo tiska se u francuskom (700 primeraka) i flamanskom jeziku (250 primeraka).

Priredbe inozemnih gimnastičkih udruženja. U Bologni u Italiji VI. slet i natecanja italijanskih gimnastičarki; u Belgiji u Ostende od 3.—6. juna XI. slet gimnastičarki Kraljevskog gimnastičkog Saveza; u Angersu u Francuskoj od 5.—6. juna 49. slet francuskih gimnastičara. — Osim gore spomenutih sleta žena u Belgiji prirediće belgijski Savez u Briselju svoj slet, dan još nije određen.

Holandija. Gimnastički list »Het Turnblad« donosi opširan prikaz prošlogodišnjeg praškog sleta, koji je popraćen mnogim slikama sa sleta. — To je već šesti opširan članak, koji je taj list donio o sletu. — Na zamolbu holandskog gimnastičkog Saveza odaslali su bili švicari jednog noga svoga učitelja telovežbe, koji je učinio u Holandiji prve pripreme, održavši jedan tečaj — za dogodišnja olimpijska natecanja u Amster-

damu. — U Holandiji postoji takozvana »uzorna telovežbena škola«, koja je nedavno u Harlemu prikazala na jednom javnom nastupu svoje vežbe. Lanjska statistika holandskog gimnastičkog Saveza iskazuje: 309 društava (za 9 manje nego 1925) 5316 vežbača, 4437 vežbačica, 7812 muškog naraštaja, 8423 ženskog naraštaja (više nego li muškog). — Ukupno s podupirajućim članovima broji Savez 36.431 pripadnika (prema 38.158 u 1925. god.).

Bilanca prošlogodišnjeg sleta francuske gimnastičke unije održanog u Lyonu. Savezno glasilo »Le Gymnaste« u nedavnom izašlom broju iznosi da je ukupni prihod sleta iznosio Fes 750.063·82, troškovi su iznosili Fes 704.715·99. Čista dobit od Fes 45.348·17 podelena je ovako: Gimnastičkom društvu u Lyonu Fes 12.000—, odboru za naraštajski slet Fes 25.000—, a saveznoj blagajni ostavljen je ostatak od Fes 8348·17 za pokriće eventualnih naknadnih troškova. Kako je poznato na tom je sletu — koji je 1926. god. održan — sudelovala i naša vrsta, te u natecanjima po odelenjima pojedinih narodnosti postigla drugo mesto, dok je u natecanjima brat Šumi postigao između svih natecatelja prvo mesto.

Nemačka. Pruska visoka škola za telovežbu i telesni odgoj u Spandau kraj Berlina prikazala je nedavno na jednoj priredbi razvoj gimnastike žene. Na istoj je prikazan razvoj kako se je menjalo žensko vežbače odelo — od prvog početka pa do danas. — Prikazane su današnje ritmičke vežbe (igre) i vežbe na spravama, a iz ranijeg vremena vežbe kako se je vežbalo za Ludviga Wenera (1794.—1866.) i za Jahna. *mk.*

Spremimo se za sletove i javne nastupe!

Današnjoj nakladi „Sokolskog Glasnika“ priložili smo cenik našeg Saveznog dobavljača brata Branka Palčića. Učinili smo to sada uoči sletova i javnih nastupa, da si braća i sestre, naraštaj i sokolska deca uzmognu naručiti unapred sve šta im je potrebno za sletove i javne vežbe. Iz samog cenika svatko će razabrati što i kako se naručuje i uz koju cenu, pa mu je izbor kvalitete robe slobodan prema potrebi i mogućnosti. Naročito upozorujemo na odore braće i sestara, pa na nove odore ženskog naraštaja i nova vežbača odela sestara. Brat Branko Palčić opskrbljen je dovoljnim zalihama robe, ali se svakom preporuča da naružbu ne odlaže na poslednji čas, jer u navali posla nije moguće sve svršiti i ako je brat Palčić svoju radionicu snabdeo najmodernijim strojevima i stručnim silama. Naročito šta se tiče odora sestara i naraštajka pripomenut nam, da se za iste može dobiti kod brata Palčića čitav pribor posebice, tako da je svatko u mogućnosti da si uz pogodovnije uvete sam sašije odoru. Služimo se ovom pogodovnošću, kako bi naši redovi imali što veći broj članstva u odorama, jer od toga je i te kako ovisan svaki reprezentativni naš nastup. Još jednom preporučamo svakom bratu i sestri da dobro pregleda cenik brata Palčića i uvereni smo, da će svatko naći u njemu šta mu manjka u sokolskoj opremi, a bez čega ne može biti nijedan brat ni sestra, kojima je do toga, da budu i vanjskom formom pokazivali da su u svakom pogledu propisni članovi sokolske organizacije.
